

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer, t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerkesztő s kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik szám alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egybeitt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Értesítőben mindenféle hirdetés felfvetetik s pontosan és jutányosan közöltetik.

Végére jutandván e hónappal a félév, bizodalmas tisztelettel vagyunk figyelmeztetni bátrak a két testvér hazai olvasó közönséget, hogy kik kettős lapunknak eddigi munkaosztályosi és levelezői mellett jeles több közredolgozó által becsesbitendő s julius elejétől kezdetét veendő 2dik félévi folyamára, Medárdvásárkor fel nem küldék az előfizetést, — azt gyors- vagy szorgalomkocsin, vagy más biztos alkalom által hozzánk (uri-utca 453. sz. Trattner-Károlyi ház 1ső emelet) méltóztassanak itezni — ezek hiányában pedig a lakásukhoz legközelebb eső posta-hivatalnál rendelkezli. Kettős lapunk félévi ára marad az előbbi, t. i. Budapesten borítékosan s házhoz küldve — ugyszinte postán is 6 pfrint; borítékalanul pedig szinte házhoz küldve 5 pfrint. A cs. kir. örökös tartományokba valamint külföldre járatandó példányok iránti megrendelés csupán a bécsi cs. kir. főpostahivatalnál történhetik meg.

A Jelenkor és Társalkodó szerkesztősége.

FOGLALAT. Magyar-és Erdélyország. (Kinevezések; pápa szentsége halála; eskü vallás-erkölcsi és társadalmi szempontból II; Nyitra, Győr, Ung és Pest megyék közgyűlései; czáfolat a P. Z. balaton-füredi levelezőjét érintőleg; az Iső pesti lövés-seny; szatmári gazdasági fiók-egyesület alakulása; igazítás a dunántúli evang. egyházkerület superintendens-választása körül; módosítvány S. Patakról; medárdi vásár; budapesti napló.) Ausztria. (Bécsben cs. k. tudományos akadémia-alapítás; figyelmet érdemlő találmány a vasutúgyre; elegy.) Amerika. (A tanácsban a főpostahivatalnak jövő számadási évre teendő pénzübeli javaslatai taglalása; hadnyilatkozvány az egyesült státusok katonai és polgári hivatalnokilhoz Mexico ellen.) Portugália. (A lázadás folyvást tart, az új miniszterség megalakulása.) Anglia. (A gabnabill másodszori felolvasatása feletti viták a feisdházban; Lajos Fülöpnek Londonba leendő megjelenése; a M. Post nyilatkozata Bonaparte Lajos elllanta iránt; elegy.) Franciaország. (Bonaparte Lajosnak ham-várbeli börtönből megszökése; a miniszterium ez iránti intézkedése.) Értesítő.

Magyar- és Erdélyország.

Rendkívüli sürgöny, melyet az ausztriai cs. kir. követ Rómából június 11én indított el, hozá azon hírt, hogy ó szentsége XVI. Gergely pápa ugyanazon nap délelőtti 9 $\frac{1}{2}$ órakor elhunyt. Ó szentsége rövid időig volt beteg s hírtelen kimúltat orbáncznak tulajdonítják, mely a mell nemesb belrészeire szállott s véget vetett az egyházra és státusra nézve dicső fejedelemnek 81 éves korában! W. Z.

Ó cs. s ap. kir. fels. a hétszemélyes főtörvényszéknél megüritült ülnökségekre a főrendből báró Vécse y Miklóst Szatmármegye főispánját, továbbá Vághy Ferenczet a hétszemélyes törvényszéknél váltóügyi előadót, Jcsenszky Jánost, és Just Ferencz k. tábla bíráját a hétszemélyes törvényszék ülnökeivé, Császár Ferencz és Lipovniczky Vilmos váltófeltörvényszéki ülnököket pedig a hétszemélyes törvényszékhez váltóügyi előadókká; a megüritült nagybányai pénztárellenőri állomásra Góthard Mihály eddigi körmoői Eduárdot körmoői bányagondnoki segédet urvölgyi bányai gondnokká; Lechner Józsefet nagybányai szentkereszt kir. bányaműgondnokot felsőbányai kir. bányaműgondnokká; Seitz Jánost felsőbieberstolli bányaműgondnokot nagybányai szentkereszt kir. bányaműgondnokká; végre Reinisch Agostont offenbányai kir. bányaintézőt abrudbányai bányakerületi felügyelővé, mellyel az első aranybevéltői ülnök és királyi ember hivatala van kapcsolatban, érdemesíteni méltóztatott.

A ngy magy. kir. udv. Kamra a károlyvárosi kir. harminczad-hivatalnál megüritült áruvizsgálói állomásra Bogdanovics Jánost, varadi k. harminczad-vizsgálóvá Komlósy József zsuzpaneki áruvizsgálót; aui harminczadossá Neusz Jánost vöröskúti harminczadost; a carlopagoi k. harminczadnál megüritült áruvizsgálóságra Pauer Fer. pesti áruvizsgálói gyakornokot, Mejják Ferdin. rónaszéki kir. szergondnokot pedig szlatináinak hivatali ellenőrködő mészamesterré léptette elő.

E-kü vallás-erkölcsi s társadalmi szempontból. II. Mielőtt egyszerű nézetimet az erkölcsi értelemnek esküt illető képezésmódja s eszközeiről elmondanám: szükségesnek vélek mintegy praeambulumul, de az előbbi cikkben is már némileg érintettek recapitulatiojaul egy kis kitérés a büntények genesisére nézve egy és másnak elsorlását.

Két ellenirányu erő működik az emberben létele minden percében; egyik: a kívánó vagy vágyó erő, melly ösztöne egész hevével ohajtása tárgyait minden áron létesíteni vagy birni s elérni akarván, vis motrix a tényekre. Másik: a félelem, melly fontolóra véve a tényekből szülemelő roszkövetkezéseket, elbágyasztja a vágy s kívánat ruganyosságát s akadályt vet annak tette ügyekezében. Két ellensarku rugó, az erkölcsi mérlegét a kedélyekben vagy emelő vagy süllyesztő. Ha az első diadalt vi ki magának: a vágy ténybe mozzan által s a kívánság melegágyából cselekvény csirázik föl; ha pedig kiábrándultan fontolóra vétetvén a tény kedvetlen eredményei, a borzalom emelkedik tulnyomósságra: a tény a vágy és kívánság stadiumán hal el. És így itt a tények előszülemése vagy fölfüggesztése egyedül csak attól függvén, mellyik erő nyert tulnyomósságot a másik fölött — hogy a büntények végrehajtása megakadályoztassék s mentül kevésb erkölcsi rosz teremjen meg: a félelem ösztönét kell hatályra emelni a vágyak fölött ezek erejét csökkentvén, amazt nagyítván. Ez szoros s elengedhetlen kötelessége a polgárzatnak, mellyben mindenek olly szoros viszonyhatásban vannak, hol a tények különféle idomokban másokat érintve viszhangzanak.

A terrorismus, mint láttuk, nem felel meg a kívánt

czélnak. Hogy a bitó, azon erkölcsi máglya, mellyen a belső ember öszszeég, guillotine, gályarabság s mit tudom én, mi más pokoli találmányai a kiontott aluttvér által undokított barbárkornak, csak nagyon tökéletlen gyógymód: kétségtelenül mutatják a hatóságok gyalázatos bünöktől hemzsego rab-statisztikáj, mellyeknek csak dramákban viszsza-tükrözött képeis képes megjegeszteni becsületes ember vért. Tehát a vágy azon vis motrix hatását kell csökkenteni. Mikép lehetne pedig ezt célhoz vezetőben eszközölni, mint hogy magasb erkölcsi természetünk követeléseit kívánatában lerázva az aljas érzékiség uralmát, nem gyönyörkődj vagy más ingerek, hanem a keblünkbe isten kezekkel írott erkölcsi törvények szerint határozzuk el magunkat cselekvésinkben, teljesítsük föltétlenül, mit azok parancsolnak, kerüljük mit tiltanak, bár szivvérünkig nyomulna is be a kívánság csiklandoztató tövise, szóval — ha ama két ellenes természetű ösztön fölött egy harmadik, hozzánk illőleg nemes, az erény ösztöne nyer praepotentiát. Ez általányosan van érintve a büntények genesisét illetőleg. Fiat applicatio.

Most általmegek kiütött tárgyamhoz s előadom röviden az erkölcsi értelemnek esküt illető képezésmódját s eszközeit, csak és egyedül erkölcsi kimívelt kedély adván morális kezességet annak.

Első helyre sorozom mindenek fölött a vallást. Mi válhatnék az emberből, mond Kant nevelés tanában, csak akkor tudhatók meg igazán, ha nevelését fensőbb lények, angyalok vennék által. És Kantnak teljesen igaza van. Azon magasosztos erő és tehetségesírak, azon nemes hajlamok és képességek, mellyek az emberlényt a lények világfokozatán első helyre emelik: mélyen szunnyadnak, mélyen mint tenger fenekén Rialto gyöngyei, vagy mint hangszerben a bájoló harmonia. Buvár kell, ki azokat kihálászsa, művész, ki a szeráf-hangokat előcsalja. Így van a dolog az emberben rejőlő erk s képességekkel is. Ezeket ha rendeltetésének — melly sem több sem kevesebb mint tökélyesedés igazban, jóban és szépbén — meg akar felelni: a legszentebb kötelességet kifejteni, alakítani. Csak így lesz ő ember — másként állat, benne csak az állat fejlődvén ki természetszerűleg a puszták állathoz hasonló, sőt azoknál is roszabb, minők például kétely-kirekesztő tanuságok szerint Amerika és Ausztrália vad népei. Tehát nevelés for ever s pedig mentül avatottabb kezek közt, és leszen ő akkor arany, ha salakját, — salak, ha aranyát elveszed.

És pedig ezen nevelés a tehetségek czéljaik felé való harmonicus kifejlésztésére, az öszses képességek észkivánatában kimivelésére legyen irányozva. Az egyoldalú és fonák műveltség nem sok köszönetet érdemel. És ez kedélynek vallásos kimívelésé teszi a tökélyes műveltséget. Ha értelmileg művelődünk, de nem vallásosan s erkölcsiileg; ha agyunk fölvilágosodik, de az akarat nemesbitése bünösen elhanyagoltatik: jó éjszakát akkor neked erkölcsi világrend! az illy minden egyensúlyt s öszhangzást földuló nevelés flainál lesz eszélyesség, lesz minden, csak az nem, mi az emberi műveltség mézanyagát teszi, a tiszta erkölcsiség. Gyökeret ver a socialis kapcsolatokat átkosan megmérgező egoismus, azon üdvetlen frivolitas, melly csak saját hasznát bálványozza, s neme a materialismusnak, mirő a mult évszáz végén egy akkor politikai hagyományban sinylett népnél elharapozott. Hogy aztán az illy tévelyes irányban viit egyoldalú és ferde műveltség átkos követkevényei, a társadalomnak, csakhamar megáshatják érdemlett sirját: nem nehéz állítani. —

Nem vagyok pessimista, hogy fekete szemüvegen nézven a dolgokat, mindent olly színben látnék. Ama Frau-schwester és panye-szesztraféle vakbuzgó, ábrándosságig tévelyedett képzelgésen, vagy nagymesterünk jellemző szavait használva, „szívborjazáson” alapult vakhittel sem akarom: — de még sem állhatom meg, hogy panaszt ne emeljek a köztünk mindinkább terjedező vallási közönyösség, hidegség sőt plane hitetlenség ellen. Vallásos cselekvények, szertartások?... Csak pro forma gyakoroltatnak. Vallásos eszmék, ezen tulvilági báju virágai a kedélynek? hervatagon állanak a kebel ugarrá lett hitföldén. Ez veszélyes körjel, ostoba frivolitas, melly megszire vive, a polgárzatot alássa s földolja annak üdvét, czélját és mindenét.

Nem tudom bizonyosan: mellyik német író, de azt hszem Seume mondja valahol: miszerint a vallástalan ember lehet becsületes ember. A tisztelt urnak igaza lehet, de én nem hiszem. Hogy a vallástól elkülönítve, minden vallásos eszmét megtagadva az erényt pusztán mint ész követelését, valahai jutalom vagy büntetés reménye s illetőleg félleme nélkül gyakorolhatni: ez ha in thesi állana is, gyakorlatban kereken tagadom. Általában merem állítani: miként az erény a vallásnak a tulvilág eszméinek gyümölcse; midőn a vallás, isten és öröklét eszméji által, az ész parancsit a legfelsőbb lény akaratává magasítja, érvényöket az öröklét végtelenségeig terjesztvén ki, ekként azoknak legnagyobb terjedelmet és szentesítést ad. Ellenben hol a vallásos eszmék igazsága által nem hatja ihletével a lelket; hol a legmagasb dolgok hiu képzelgéseknek tartatnak: ezen vélemény áthat a cselekvésekre is, mert a mint az ember hiszen, úgy él — és élete bizonyítja, miként hiszen?

Midőn tehát a státus a vallásos nevelést minden módon ápolja: önhaszna s kötelessége szerint cselekszik, ez levén főállhatásának s céljai létesíthetőségének conditio sine qua non-ja. Ez fogja a cselekvények indokait finomítani, nemesíteni, a tényerő tisztaságát s ruganyosságát magas hatályra emelni, a pusztán törvényes cselekvényeken tul még erkölcsieket is előteremteni. Hogy csak az illy módon kiképzett kedélynél lesz már aztán morális kezessége az eskütétel olly fontos cselekvényének, hozszadalmis mutogatást nem igényelvén, elég annyit röviden érteni, miszerint kiben a vallásos értelem felhajnalott: annak deris lelkéből éjsziniu tetkek nem születhetnek elő; az isten nagy gondolatára elhal büntényre késző vérsztöne s fölhíván nevet állítványi megpöcséllésére: reszketne azt bünösen lepül használni hazugság s csalás megerősítésére. Egy pusztá fölvilanása a vallás magas eszméinek, az öröklét végtelenságinak, a jutalom és bünhődés képzetének: harmoniába hoz gondolatot ténnyel, értelemnek kifejezésével. —

Az erkölcsi értelemnek esküt illető képezésmódja s eszközei közt, második helyre sorozom: az eskütétel cselekvényének mentül ünnepe lyesbbé tételét. Elharapozott kór időnkben, miszerint az eskü ollyannyira fontos és nagy érdekű czélokra, ugymint a társadalmi viszonyok bonyodalmainak följejtésére, azoknak tévegéből kimenekülésre, titokszerűség-borítja ügyek tisztába hozatalára szánt és rendelt vallásos cselekvény, akár kell akár nem, kívánja bár az ügy természete vagy nem, könnyelműleg és bünösen ajkon pengettetik, sőt fájdalom! még beszeddiz és czafrangnak is használtatik. Ottrombaszokás, meg könnyelműség s nevelés meztelenítése az erkölcsi hitványságnak! Miért ezt bitorlani uton uffélen, olykor a legdisztelenebb s aljas ügyekben is mintegy czifrának, hasonlag a tolvajhoz, ki gazténye elkövetésére kéri isten segélyét? avagy nem nyilvánítja ez illy gyönyörű madár az eskütétel szent cselekvényénél könnyelműsködésével implicite azt, miszerint ő egy erkölcsiileg mélyre sülyedt lény, egy alacsony hazug, kinek — mert erkölcsi maximák követésére gyalázatosan gyáva — nincs mit hinni, hacsak untalan nem eszküszik mennyre földre? És ez önmaga vallja meg magáról: a nyomoru erkölcsi árcsökkentett esküd ellenkezőt eredményez azzal, mit vele akarsz elérni. Hol illy sublimált quintessentiája van a könnyelműség s erkölcsi sülyedtségnek; hol isten neve említése semmi komolyan megdöbentő hangulatot nem idéz elő: ott eskü-myriaszok sem képesek, de csak szemernyi hitelt is szerezni. —

Tehát legyen az eskü cselekvénye mentül ünnepe lyesb; Legyen azon értelemben, hogy ne használjuk azt csupán a polgári élet komolyabb ügyeinél, hol a törvény, a polgárok üdve és nyugalma szükségkép követeli s akkor is tisztelettel és szent borzalommal, mint a mult század egy nagy embere Newton, ki valahányszor isten nevét említé, mind annyiszor födellen fölvel tévé azt. Nemde vadojlják az embert, ki csak a társadalom fensőbb fokozatin levőkrül is tiszteletlenül s könnyelműleg beszél? Pedig mik ő a végtelen lényhez! Legyen továbbá az eskü cselekvénye ünnepe lyes abban is, hogy a törvény, az ügyek kétes helyzetében ugy kívánván: az illető esketést végrehajtók által komoly vallásos hangulattal vitessék véghez. Ammon azt mondja va-

lahol, hogy igen sokat tenne az eskü morális kezességére 's a' hamis eskü kikerülésére, ha az egyházban 's' lelkes által vitetnék véghez. És ebben neki sok igaza van! De ezt nem sürgetve, csak azt kívánám: érezzék az esketők maguk is igazán bensőleg az eskütételi cselekvény szentségét 's' ne profanálják azt, ollyszerű közönyösséggel hajtvá végre, mintha pipát vagy aczélt cserélnének egymással. Sok, igen sok függ ettől. Ki nem tudja, mit tön egy kis mosoly Eötvösünk Carthausija lelkében hite 's' keble meggyőződésére nézve? ... Kétely konkolyát hinté ott el, mellyből léleknyugalomát földuló skepticismus csirázott fel.

Ugy hiszem, nem utolsó szerepet játszanék a' hamis eskü bűnyoma kiirtásában, a' hitszegés elfojtásában az is, ha aljas birtokvágy, önzés, kapzsiság 's' más efféle érzelmeiktől dagasztott lelkék soha sem kísértenek meg a' csábítás gyalázatos anvétkes eszközök 's' nem tévelyitenének másokat el céljuk elérhetése miatt büntényre, melly fájdalom! napirenden van napjainkban 's' a' vásárlott eskü szerencsétlen áldozatnak átka azokra sulyong vissza egy részben, kik nem pirulnak demoralisálni erkölcsi lényeket, csak céljuk sikerüljön. Sokan vannak illy kupez lények a' társadalom ugy csufolt jobbjai közt is, kik ha szorul a' kapeza, elég tág lelkiösmérettel birnak pénzhez folyamodva lelket vásárolni, melly a' systematisált demoralisatiobadar eredményeül immár bizony nem igen is nehéz. Hisz tudnék példákkal szolgálni, hogy isten képere alkotott lelkék ára, hamis tanúzásra megfogadva, sem több sem kevesebb nem volt mint ... felmeszely pályink! És az illy lelkék száma, legio, mint legio a' vásárra gyült kupezeké is. Borzalmas erkölcsi elkorcsosulás, melly élet, halál, jog, szabadság és minden fölött kétségbejítőleg veszeljesen kockázgat. Ezt a' társadalomnak behunyt szemmel nézni nem lehet, nem szabad. A' társaság minden egyes polgár erkölcsi életének közforrása, azon medium, hol minden kifejlík, azon lég, mellyt mindenki szí. Szükség tehát hogy ezen közeg vagy medium ne legyen berondítva, ezen lég ne legyen megromolva—szóval kiképezni a' kedélyeket, mellynek eszközeit vázlatosan előadtam. Na gy Jó z s e f.

Nyitra megyei közgyűlés. (Folyt.)

Második tárgyalást olvastott szinte egy intézvény, legujabban a' g. n. e. vallásuak áttérésének kormányilag törtélt szabályoztatását megyénkkel is tudató. M. J. vanak, ugymond, bizonyos igazságok, mellyek minden vitáson felül állanak, t. i. az axiomák. Illyen igazság az, hogy alkotmányos országban bármely cselekvése a' végrehajtó hatalomnak nem bír jogerővel, ha az törvény ellen, vagy törvényen kívül létesítették. Az illy lényeknek természetökben van, hogy egy közülök rendszerint más számtalan hasonlót szül. A' dolog maga, hogy t. i. a' g. n. egyesültek lélekisméret-szabadságát a' kormány szükségnek látta szintűgy megadni, valamint azt más vallásuaknak legujabban törvénybiztosította, e' dolog maga üdvös és helyes; de tekintve azt, hogy a' törvényhozó hatalom kikerülésével, azon hatalom által tételt az újítás, mellynek szorosán kiszabott alkotmányos köre: egyedül a' létező törvények végrehajtása, márekkép nyilván sérelmes ténynyé vált az. Miért is kéri a' megyét, hogy az intézvényt tenné félre és a' dolgot magát jóvó országgyűlésen törvénynyé alkotatni sürgesse.—E. J. a' törvényhozó táblák minden vallás-felekezetre nézve kivétel nélkül egyenlő át-térési szabadságot akartak megalapítani, akkor ez oda fen elleneztetett.—Miért nem halasztott hát most ez ügy jóvó országgyűlésig? 's' miért kellett épen illy egyoldalulag intézkedni? Nem tehetnek a' ts Rk egyebet—mond a' szónok—, mint ezt is a' többi sérelemhez csatolni, orvoslásul a' jóvó országgyűlésre. V. P. a' lélekisméret szabadságát csak isten szabályozza, ez iránt világi hatalomnak tulajdonképen nincs is jogában intézkedni...

Ezért téessék a' körintézvény félre 's' jegyeztesék a' tény alkotmányos egyéb sérelemink közé. Egy másik szülő a' tárgyalás orvoslásért fölírni nem akar; mert hogy a' kormány a' g. n. egyesülteknek is megadta azt, a' mit az egész nemzet akart, de el nem érhetett, ez magában véve jó 's' így ezt nem kell orvosolni 's' b. Félretenni az intézvényt nem akarhatja, mivel félretenni csak olly felsőbb rendelkezetet vél helyesnek, mellyek—ha törvényesek volnának—a' megyében és a' megye által lennének végrehajthatók, a' jelen intézvény azonban a' g. n. egyesült papság végrehajtása alá esik. Egyedül sérelemkép ohajlja e' tény—t. i. az áttérés egyoldalul szabályoztatását—országgyűlésre utasításul adni, sérelemkép pedig a' következő indokokból: 1) mivel az 1790. 12. t. cikk ellenére pusztá kormányrendelet illy fontos ügyet nem intézhet el, 2) mivel a' végrehajtó hatalom törvényhozői szerepbe vágott ezen aláírás által, 3) mivel a' megyék hatósága is sérelmet szenvedett az által, hogy csak akkor küldetik már hozzájuk az intézvény, midőn a' dolog foganatba vétetett, 's' midőn már a' megyék ellenőri törvényes kifogásaikkal későn érkeznek 's' a' P. J. gr. Hogy örvendetes volna és üdvös akármis is az intézvényben

tartalmazva, ezt által nem láthatom; mert bár a' legjobb dolgot akarja is a' világon törvényhozáson kívül létesíteni a' végrehajtó hatalom: ez soha nem lehet örvendetes alkotványos polgárnak. . .

En sérelemkép akarja az ügyet feljegyeztetni. Gy. Á. főbíró: az intézvényt félretétetni, a' tényt sérelmű országgyűlésre utasítani—de egyszersmind az önkényes intézvényre utasítani helyes, törvény erejére emelteni ajánlja. Z. G. főbíró: valamint a' tengeren van apály és dagály, szintűgy létezik minden alkotványos országban kormány-párt és ellenzék. Az első a' kormányt támogatja rendszerint minden eljárásiban, 's' ez természetes; a' másik mindig gyanus szemmel nézi a' kormány tetteit, 's' hogy ez okbul bizalmatlanságot olly gyakran kijelenteni is törekszik, ez szinte természetes. Többet e' kitünő kapacitás szavaiból a' zaj miatt hogy nem érthetünk, sajnáljuk. Végzés lón: az intézvény félretétele 's' a' benne tartalmazott eljárásnak sérelmű följegyeztesése, —különbön a' dolognak jóvó országgyűlésen törvényül sürgetendése.

Harmadik tárgya volt közgyűgy tanácskozásunknak Pest megye levele a' horvát ügyben, azon levél, melly a' horvát ügybeni sérelmet, 's' ennek orvoslási egyetlen törvényes módját olly alkotványismérettel mutatta ki. B. Á. bíró: mi már a' mult decemberi közgyűléskor dicsőn átes-tünk a' horvátügy megvitásán, lelkesen fölírva az elkövetett kormány 's' tartománygyűlési eljárások ellen,—majd (miután fölírásunkra semimű válasz nem) érkezett) sérelemkép jegyezven fel azon rendelet kibocsátását, mellynek következtében a' zágrábi és turopolyai nemesség törvényadta jogaiban csonkultást szenvedte. Mindezeket tehát most tovább érinteni nem kívánja, de lehetetlen némelly tulconservatív megye abbéli felajdulására, mintha Pestbizonyos vezíri fensőbbiséget törekednének kivíni, azon észrevételt elhallgatnia, hogy ó épen nem roszszálná azt, ha egy megye a' másik előtt észrevesz vagy felismér valamely jogsérelmet, ezt a' társamegyének is tudtára adná. Megfedtetik Pest megye, hogy az alkotvány feletti éber órkődésre a' többi megyét is testvéreileg fölkeríte.

Mondjuk ki ismételve, hogy az egész ügyet (mind a' horvát gyűlési rendeletet, mind a' pesti küldöttség elutasítását) jelölges sérelemnek ismerjük 's' mint illyet P. levele értelmében országgyűlésileg orvosoltatni sürgetend-jük. B. I. kezelt fog az előtte szóltal tökéletesen; de ó a' fő sérelmen kívül még egymás specialis sérelmet distingvál. T. i. a' dorgáló intézvény szinte olly rendkívüli sérelem mint a' horvát tartom. gyűlést szabályozó rendelet. Kéri tehát ezt is egy külön sérelempont gyanánt országgyűlésre följegyeztetni. P. J. gr. három ágra oszlik a' pesti levél, ts. Rk! Első a' horvátügy maga, második a' küldöttség elutasítását, harmadik a' dorgáló intézvény; az első jegyezük fel előleges sérelemkép, a' másodikra nézve mondjuk ki helyeslésünket Pest megye küldöttségi eljárása iránt, a' harmadik pontot szinte külön sérelemnek kell tekintenünk.

Végzés lón: hogy, a' horvát ügybeni törvényellenes rendeletet 's' az arra következett nemesi jogcsonkítást, a' pesti levéllel egészen rokonérzelműleg, előleges sérelem gyanánt az országgyűlésre utasításul följegyezük. Ezenkívül a' dorgáló intézvényt Pest megye hatóságkörének csonkítására, 's' a' sérelem orvoslása körül a' törvényhatóságok közrehatásának megállására irányítottak 's' ekkép szinte sérelmesnek tekintvén, ezt is a' többivel országgyűlésre utasítandjuk.

Negyedik volt a' közgyűgyek során Zala legujabb körlevele magában foglaló az új rendszer óta elkövetett főbb sérelemeket, meg az erdélyi részeknek még mindig mulasztott viszszakapcsolatását.

Egyszó volt mindaz, a' mi határozott. Pártoljuk kiálták még azok is, kik egyébkint az ellenzékkel nem tartanak. És lón a' végzés lényege másnap fölolvassa ekkép: Zalám. körlevelét egész kiterjedésében elfogadván, annak minden egyes pontját mi is sérelemkép följegyezni 's' országgyűlési utasításul adni elhatároztuk.—Következett

Ötödikül a' közérdekű tárgyak során Szabolcs levele, mellyben a' határos lengyel tartományok legujabb szomorú eseményei következten, 's' hazánkban is némelly sürgetős viszonyai elintézésre végett ó felségéhez országgyűlés összehívására kérelmet intézni bennünket is felszólit. Mi már sürgettük nem rég a' minélelőbb tartandó diétát, azért most e' levelet csupán szíves tudomásul vettük.

Hatodik volt Turopolya panasza, a' kir. biztosság-nak minden fontosabb ok nélkül csupán 8 egyed kívánságára lett kineveztetése, a' kerületi grófnak gyűléstartástól eltiltatása, Kukovics János biztossnak törvényellenes vizsgálati eljárása, és a' kerületi gyűlés azon kérelmének, hogy részrehajlatlan 's' pártonkivüli biztos neveztetnék ki, figyelembe nem vétele miatt. B. I. bíró előadására szinte egyhangulag elhatároztuk, a' turopolyaiaknak magyar nyelven közölt ezen sérelmeiket pártolni 's' jóvőre is mindennemű alkotványos bajaikat éber és részvevő figyelemmel kísérni.

Ezekután olvastott a' középponti kisedovókat képező intézet alakítására felhívó socialis körlevél. B. Á. meleg szavakkal adta elő egy illy intézet szükséges és hasznos létét 's' más mivelt országokban már rendszeres életbelép-töket. Megérinté, mikép a' socialis működéseket pártfogás alá venni a' törvényhatóságok legnemesb feladata. Kéri ennélfogva a' Rket, hogy, miután több lelkes megye több száz pftal már az intézet alapító részvényesei sorába lépett, nemesi pénztárunkból 200 pftot illy alapítvány-tételre áldoz-nánk mi is. Főisp: egy illy intézet hazánkban kétségkívül valódi szükségét főözend; az indítványzóval tehát elvileg ó is kezelt fog. Csak azt határozzák meg a' Rk: vajjon a' 200 pftot egészen nemesi pénztárunkból utalványozzuk é, avagy talán felét magányadakozás után szedetnők be? B. F. főjegyző: nemesi tárunk jelen állapota 200 pftnyi megrovást csak terhesen viselhetne el: azért gondolnám, hogy 100 pengőt rendelnénk ki onnan, a' másik 100 pftot pedig magányadako-záskép a' szbírák szedjék be. Azonban olly üdvös és szükség-ségesnek tartja az illy intézetet, hogy az nemesak a' közép-pontban, de véleménye szerint székvárosunkban is kisebb minta szerint nagyon elkelve: ez okból a' felső járási főbí-rót oda véli utasítandónak, hogy Nyitra város előjárásá-gával egy illy intézet fölállítására iránt értekezzen. Végzésül ezen előadás lón kijelentve.

Győr megyei közgyűlés. Megyénk évnegyede közgyűlése május 11én kezdetett, 's' 17ig tartott; melly időközben a' szép számmal összegyűlt rendek nagyobb részt belügyiek rendezésivel foglalkoztak. A' gyűlést főispánunk személyesen nyitá meg, mi némelly osztályok kedélyre elhatározó befolyással volt. Mellőzve itt azon tárgyak el-sorolását, mellyek közvetlen csak minket győrmegeieket illetnek, azok rövid vázlatára térek át, mellyek ma a' politikai mozgalmak és tanácskozások napi kérdéseit teszik; mert az igen is érdekében fekszik a' részvevő olvasónak, hogy például a' zalai levélről miként gondolkozunk mi győriek? Az illyen publico-politicumok közt első helyen a' kk. rendelvény és intézvények tárgyalattak, ezek közt nevezeteseb az, melly a' győri nemes gabnakereskedőket a' szokásos vámfizetési tehernek aláveti. Ez ellen a' szűvállu nemesség protestált, hivatkozott a' primae nonusra, nemesi kiváltságára, ősi szabadságára, 's' az ezekből önként következő „nem adozunk“ra. Emllitetett a' szokás, minélfogva e' szabaditékban a' nemes kereskedők mindeddig háborítatlan élvezetében hagytak 's' kérdés támadt: vajjon mit legyen teendő most a' megye? némellyek ezen igen is világos kérdésben, de melly bonyolultnak is mondható, választványt akartak kineveztetni, mellynek jelentése a' rendek által megvizsgáltatván ó felségének aláutas értesítvényül lenne fölterjesztendő; mások ezt fölőlegnek tarták, minthogy a' megye e' kérdésben már felirt 's' ezen feliratának tagadó válasz lón eredménye, azért nehogy idővesztegetés történjék, az intézvényt úgy, a' mint van, elfogadtatni javaslátk. Ismét mások sehogy sem feledhetvén el a' nemességnek adómentességi kiváltságát, 's' nem szívelhetvén a' törvények leromboltatását, mellyeken ezen mentesség épül, kívánák: hogy ó felségéhez felírás terjesztessék, mellyben az iránt fog a' rendek által jobbágyi hódolattal megkérteni: hogy e' szőnyegen forgó esomós kérdés megvizsgálására kir. biztost méltóztassék kirendelni. Ezen utolsó javaslata lett a' többségnél legnagyobb viszhangra 's' azt az elnök határozatkép ki is mondá. E' rövid vázlatból láthatjuk a' távol olvasók, mint állunk az adózás dolgával nemes Győr vármegyében, hol még a' kiváltságokrai rekedt hivatkozás 's' a' meghasadozott chinai falnak erőtetett tatározása igenis napi renden van. Az ellenzék harczott fáradhatlanul, de jutalma bukás volt.

Nekünk is hírül adatott, hogy Apponyi György gr. ó exelja másod főkancellárrá nevezetett. A' conservativek ezen kinevezésben diadalmok egyik legnevezeteseb fokát híven elértnek indítványozák: hogy a' derék statusférflu új pályája küszöbén Győr megye részéről küldöttséggel üdvözöltessék. Az indítvány nagy tetszéssel fogadtatott; az ellenzék hallgatott, miután erejét más tárgyak megmentésére kelle tartogatnia. Határozatkép kimondatott: hogy ns Győr megye szerencsikivánatát másod főkancellárrá ó exeljának fényes küldöttség által teendő.—Következett három—az ellenzék elősorához számított megyének körlevele; ezek roszkor érkeztek, de mégis jókor a' végett, hogy conservativeink kissé nyissák meg szemüket. Pest, Zala és Zágráb megyék keresének meg bennünket érdekes leveleikkel; az első panasolja: hogy Bécsbe küldött követsége a' fenálló szokás és törvény ellenére a' trón elibe nem bocsátatott, ezen eseményt országgyűlési sérelem közé sorozá a' nevezett megye 's' orvoslátását általunk is sürgetetni kéri. Győrött más nap süt az égről, mint Pesten; 's' innét magyarázható, hogy mi ott sérelem, az itt—nem az. A' rendek elismerék ugyan, hogy egy törvényhatóság küldöttségét elutasítani a' trón küszöbéről, hova igazságért folyamodni akar, kissé viszatetsző, mivel azonban kiki saját házában

nyug rendelkezhetik, a mint le jobbnak véli, ők is ezen elv szerint a felső kormányának eljárását törvényes és helyesnek látják, következésképp Pestnek pártolásra szólító levelét félre teszik. Ez azlan a szilárdaság; midőn a fenebbi tehermentességet biztosító törvények látszólagos megsértése forga szőnyegen, azaz ott, hol mondatik: hogy a nemes ember, ha kereskedik, árucikkjei után köteles vámost fizetni, conservatívok ugyancsak emlegetik a törvényt, s azt megdönteni épen nem engedik; s itt, hol a rendeletek általi kormányzást tiltó törvény van háttérbe szorítva, megnyugszanak, mert hisz az ellenzék van elutasítva, és nem ők.

Zágráb megye a horvát sérelmeket adatokkal támogatja hozzánk küldött levelében, de már ez sok! mondák a conservatívok, azért tehát választványhoz vele; és Zágráb levele az utasításokkal foglalkozó országgyűlési választványhoz tétellett használat vagy feledés végett.—Végre Zala ismértetes körirata vételtett fel; olvastatása alatt minden színű és elvű rendek mély figyelemmel hallgaták azt, végre vita keletkezett fölötté; midőn a száma kisebb, de értelemre erős ellenzék a csatáért férfiasan állta meg. Azonban a többség elhatározá: mikép a megye az ezen levélben felhozott sérelmekről már ezelőtt, hol itt, hol amott határozván, a kifejtett főbb sérelmeket pedig elvtelintetben sem találja olyanoknak, ezuttal tudomásul veszi a nélkül azonban, hogy az ott eladottakban távulról is osztoznék vagy azokat helyeslené. Felírás határozatott még a felségéhez az iránt is, hogy a győri vaspályára ohajtott engedélyt minél előbb kiadni méltóztatnék.

Ungl évnegyedes közgyűlés. Megtartottuk májusi gyűlésünket is, melynek eredményei ezek: 1) a nm. helyt. tanács azt kéri tőlünk: vajjon micsoda okból róttunk a megyei nemesség nyakába 20 ezer p. for. országos költségeket, holott arra jogosan csak 14 ezer e. forintnyi pénzösszeget lett volna kivetendő. Ö. G. tisztel. tiszti főügyész erre azt felelte, hogy nem látja közét a nm. helyt. tanácsnak ahhoz, hogy mit csinál a nemesség maga pénzével és erszényével? mellyről minden esetre szabadon rendelkezik. Praesentes concludunt, ugymond. S ennél tovább menni nem lehet, nem szabad. P. J. kir. kam. helyettes urad. igazgató: „a praesentes concludunt“—felelvet, ugymond: in onerosis nem úgy kell érteni; mert a mi terhet von a nemességre, ahhoz minden embernek egyenkint megegyezése kívánatik... Még volt több ellen- és melletti felszólamlás, s az elnök fenforgó tényünk rövid rajzát adván, azt mondá: okait adjuk és a nm. helyt. tanácsnak terjeszszük föl a dolgot úgy, a mint van. S ez határozatba ment...

2) A zalai levél ellene és eléggé hosszas vitára szolgáltatva okot, több ellene és melletti fészegetés után, b. H. J. kassai lakos azzal vete véget a vitátnak, hogy, ugymond, ezen levélben felhozott panaszok egy része olyan, a miről már a nemes v. gye. intézkedett, másik része pedig olyan, a miről még intézkednie kell s ezen másodikra nézve véleménye oda járult, hogy az országgyűlési utasítás végelt megbízott választvány szemelje ki azokat is. Elnök ehhez még megjegyze, hogy a bihari események nyomozás alatt levén, azokat oda utasíttatni időelőttinek véli. S a tiszelt báró véleménye a bihariak mellőztével elfogadtatott...

3) Az ungi kórház pénzeinek állapotja nyomtatásban megjelent s a jelen voltak megsemmisítésül volt kitéve s az egész összeg (in charta) mintegy 10 ezer váltó fra rug...

4) Minthogy ezen tervbe vett kórház pénzei három helyen is külön külön kezelteve léteznek, az ungvári uradalom részéről beadott folyamodvány nyomán elhatározatott, hogy a vármegye az uradalom és a város részéről kiküldendő hármas választvány mixtim üljön össze és ezen pénztáratokat egyesíteni ügykezzék annyival is inkább, ugymond, mert Ungvár városa már egy kisebb szerű illyes épületet megkezdett és pénzeit oda fordítja; melly elágazások miatt ugymond, a pénzérő megoszlik és a kitűzött szándék háttérbe szorítottatik...

5) Végig hallgattuk a zágrábi latin levelet is, melly roppant hibridus mondatokkal és kifejezésekkel volt elárasztva. És a hazafias érzelem búsbánatos merengésekbe borult, midőn a magy. teremében még most is lat. nyelv. hallott hangzani! szívszakadva emlékeznék az elmúlt évszázadokra vissza, midőn a magyar nemzet bolygó lábzan a rómaiak nyelvén félre beszélt és félrebeszélő láza nyolcz évszázadon kísérte keresztül!... S fáj az apai szíveknek ma is, ha fiaikat hallják a köztanod. még most is a lat. nyelvvel mint több fontos tudományágban még tanközlönyi nyelvvel küzdeni, míg a magyar Árpád s a nemzet tós és hős nyelve irtalmatlanul roszszul tanítatik! Csak egyet említek. Ezen rövidke szabály helyett, hogy Li. a magyar nyelv zenenyelv és mint zenében, hét hangja van: három vastag és négy vékony; mellyek, mint hangzásban az ellen- és váltó-fogás (Contra- und Schluss-accord) együtt szoktak járni; mondom, e rövid és józan szabály helyébe mit állítgatnak fel némely avatlatlanok? Talán ötven és több apró-csöprű sza-

bályt, t. i. hogy illyen s illyen szavaknak a többes szám nevezője a k, ek, ik, ok, ök, ük, uk stb. ragasztékkal végződik!... Szánd meg isten a serdülő ártatlan magyar ivadékok és szabadítsd meg őket illy rettenő nyügeitől és zenek, szívnék és mindennek, a mi szép, nagy, dicső, üdvös és szent! És adj szerencsét kiválhatni annyi tömérdek év után bajnok elődeink nyelvét... minden tudomány- és műtanban közlőnyi vagy oktatási nyelvül, s engedj megismernünk valahára, hogy minmagunkban rejlik a bűn s ne hártssuk azt másokra.

6) Olvastatott Károlyi György gróf levele is, mellyel egyszersmind al. szabályokat vevénk nyomtatásban illy cím alatt: „a tiszavölgyi társulat vidéki osztályának alaprendeletei!...“ A tiszaszabályozás tárgyában L á m m J a k a b k. kam. igazgató mérnök által írt röpirat élelnek figyelmet gerjesztett vidékünkön. S valóban e munka, tekintve adaton épült s más nemzetek példáját is szívrázólag említő jelentékes tartalmát, a közönség figyelmét joggal igényli... Zombory Leopold.

Pestmegyei közgyűlés. Mióta a nemzet egy része kilépett a reform terére s igazatást alkotványos modorban megkezdé, gyanúsításokat kelle kiállnia; e gyanúsítások, alaptalan ráfogások, a szerepek fölcseregetése s összetévesztése pártokat enyészettek, vagy alakítottak át, vagy alkottak a régiek romjain. A magyar megyék—csekély kivétellel—a néperdekek pártolói levén, a maradók részről nem kerülheték ki a megtámadásokat, mellyek csak igen ritkán tételtek nyilt homlokkal nyilt ellenében, hanem mindenkor a—sic volumus, sic jubeamus—féle kiindulási elvből; minek természetében fekszik: okok nélkül harcolni egy a harcosaktól nem ismert cél felé. Ez gyanut, bizalmatlanságot, sőt néha elkeseredést támasztott. Midőn az adminisztratori új rendszer a kormány által behozatott, lépett e pártusa hevének legfőbb fokára; mert itt már nem egyesek, sem nem elszigetelt provinciális érdekek kerültek szóra, hanem az alkotvány épségén gyanítottak csonkítást, mi ellen majd minden törvényhatóság felszólalni köteleségnek tartotta. Nemes Pestmegye volt ezen felszólaló megyék közt első, melly az ellen törvényes szempontból tiltakozott, s a trónhoz is felírást intézett. E lépés jel volt eleneinek; hallhattuk a széles országban és határokon túl, hogy Pestmegye nem más, mint fészke a nyugtalan, békétlen, elégtelten nemesi elemnek, gyűlhelye a zajogóknak sat. Pestmegye ez eltorzított szándékból ellene szórt ráfogásokat részint hallgatással mellőzte, részint pedig—hol kellett—törvényhatósági méltóságához illoleg visszautasítá.—Elfoglultság s meggyőződés nélküli állhat ellen sikerrel küzdeni nem lehet, ez ellen nincsenek okok és nincsenek tények; csak a vaskövetkezetességgü idő, s tényező hatatnak szétbomlasztására; azonban a sors másként akará, hogy a gyanúsítók zajos tömege elnémuljon az igazság tribunálja előtt. Pestmegyének időközben megváltozik kormányzója s ez vele közöltetik, közgyűlés nem levén, a kisgyűléseket pedig nem mindenki látogathatván voltak hírek illyenek meg olyanok, mellyek az uri utcában s azon kívül gyártattak. Ezek valának okai, hogy az úgynevezett tömeg felcsigázott kíváncsisággal, az ügyeszeretők pedig komoly aggodalommal néztek azon közgyűlés elibe, melly ujjolag is behizonyítá, hogy valamint Pest alkotványos jogai felett örködni szent köteleességének tartja: úgy a rendet és igazságot, jöjjön az bár felülről vagy alólról, tisztelni tudja, és tiszteltetni akarja. De térjünk értelmesség okáért magára a gyűlésre, mert ez nagyszerű csáfolata lett az előre jószolgotott de semmivé vált handabandázó mendemondáknak.

Folyó hó 9én délelőtti 9¹/₂kor Szentkirályi Móríc első alispán elnöklete alatt a gyűlés megnyitattik. Elnök alispán megnyitó beszédében előadá: mikép a megye kormányzásában a martiusi közgyűlés óta változás történt, eddigi főispánhelyettese t. i. migos b. Prónay Albert ezen hivataláról lemondván s lemondása mind ő felsége, mind pedig nádor ő fensége által elfogadtatván, helyébe nsgos Földváry Gábor Szatmármegye adminisztratora nevezetett ki, ki hivatalos esküjét a nádor örökös főispánnál le is tette. Ezen eseményeket kísérő levelek az asztalra tételtek a rendek határozatát reájok várva, de elnök e. alispán czélszerűnek látá ez uttal a szokásnál maradni, s mielőtt ezen adminisztratori kinevezés kérdésébe bocsátkoznának, a rendek nek ajánlá a kisgyűlések jegyzőkönyvei hitelesítését, mi egyhangulag helyeseltetett is.

Balla Endre m. főjegyző olvasá azon m. k. helytartósági intézvényt s ennek kapcsolatában az illető járásbeli szolgabírói jelentést is, melly Bugyi helység lakosinak urbéri rendezési munkálatok ellen elkövetett hatalmaskodását tárgyazza, melly ügyben a megye, ha szükség leend, katonai karhatalmat is használand a soroksári zászlóaljából. Olvastatott folyamodás, a lőrinczi pusztá haszonbérletjei és társainak vadászat alkalmakor a lakosok birtokán vigyázatlanságból ejteni szokott károkat panaszlólag előadó, ezen tárgyban a kisgyűlés szinte erélyesen intézkedett. Nádor örökös főispánnak pedig azon levele, mellyben a megyével tudatja, hogy fölterjesztés következtében b. Podmaniczky Frigyes megyei tisztbéli aljegyzőnek méltóztatott kinevezni, tetszéssel vétetvén, a felolvasó jegyző kijelenté: miként az illető báró-hivatalnok a szokásos esküt már le is tette. Ezek eként hitelesítettvén, tért át a közgyűlés tulajdonképi tárgyára, t. i. az adminisztrator-kinevezésre.

B. E. főjegyző olvasá b. Prónay Albert ő mlgának Pestmegye leköszönt főispánhelyettesének a rendelkezés küldött bucsu-iratát, hol ő mlg. meleg kebellet hivatkozik azon 9 évre, mellyeket a rendek körében—mint ezen egyesült hármas megyének kormányzója eltöltött s mostlelépven az elnöki székről mint egyes státus jelenik meg közöttük s bátorságot vesz magának megemlíteni azon—ő méltósága szerint—nem dicséretes ellenzéki törekvéseket, mik a megye rendeit jellemzék; egyébként polgári és keresztényi bűnnek tartaná el nem ismeri s nyilvánosan meg nem köszönni azon szíves ragaszkodást, őszinte vonzalmat, mit a rendek öszszesen és különvéve iránta minden alkalomkor tanusítani buzgottak stb. E levél után olvastatott Nádor ő fenségének azon hivatalos leirata, mellyben a megyével tudatja, hogy az eddigi főispánhelyettes b. Prónay Albert ezen hivataláról leköszönnvén ő felsége által a hétszemélyes táblánál mint közbíró alkalmaztatott; helyette pedig a megyénél adminisztratori állásra Földváry Gábor szatmári főispánhelyettes nevezetett, ki nádor örökös és valóságos főispánnál hivatalos esküjét is letette. Egyszersmind a rendek felszólittatnak, hogy új kormányzójok iránt a szokott engedelmesség és tiszteletrel meg ne feledkezzenek. Ezen felolvasások után, mellyek a nagyszámú hallgatóság folytonos figyelmét tarták lekötve, először is szót emelt K. L. thiró: a megyei institutióknak—mondván—kettős hivatása van: örködni az alkotványon s a nemzet jogain, és ellenőrzeni a közigazgatást. Egy a jog és egy az alkotvány az egész országban; ez egyenlőn közös minden megyével, minden polgárral s azért ha rajta sérelem ejtetik, e sérelem nemcsak azon megyére, mellynek irányában közvetlenül az elkövetetett, hanem sérelme minden megyének, mert a jog és alkotvány egy és közös, azért annak védelmére köteles, habár a sérelem által közvetlen nem érdekelteik is. Szónok hasonlítás idézett, miszerint, ha a faluban égés támad oltókul nemcsak azok kelnek fel, kiknek tetőjükön a hamvasztó lángok csapongnak, hanem azok is, kiknek házaik még mentesek ugyan a tüzelem dühétől, de—elhanyaglás esetében rájuk is kerülhet a sor. Alkalmazni kell a képlet s obscura camera nélkül is felfogható lesz a tárgy. Pestmegye, mond szónok, első volt a megyék közt, melly az adminisztratori rendszer ellen tiltakozólag határozott, felszólalt és felírt s mivel most a szőnyegre került adminisztratori kinevezés épen Pestmegye irányában történt, ez könnyen oda magyarázható lenne, hogy a megye határozata nullificáltatott, ovása nem vétetett tudomásul s felszólítása és felírása pusztában kiállónak hangjaként enyészett el. Szónok itt meg akarja különböztetni a kérdést állítván, hogy az adminisztratori intézkedés Pest megye irányában nem tapasztaltatott sem dologi sem egyedi szempontból olyanakk, mint más megyékben, mert a többi megyében a főispánokat, ugy ezek helyetteseit egyenesen fejdelem nevezi ki, Pestmegyében nem; más megyékben—mihelyt adminisztrator van kinevezve, a valóságos főispánnak tetleges eljárási joga megszűnt; ellenben Pestm. ben ezen eljárásjog épen sértetlenül megmaradt a m. örökös főispánja—a nádornál vezetheti a gyűléseket, végzi tisztujítások alkalmakor a tisztjelölést, foganatosítja a helyettesítést, vagy időközbeni kinevezéseket, szóval a megyei kormány minden ágazatban eljárhat; mivel pedig a nádori és kir. helytartói magas és annyi munkát igénylő tiszt a megyének illy részletes ügyeiben folytonos elnökösködést nem enged, van joga a nádor örökös főispánnak helyettes kinevezni, s midőn e mostani kinevezés történt, az csak az örökös főispán jognak törvényes gyakorlata volt, s nem szorozható azon rendszerbe, melly a közelebbi országgyűlés után a magyarországi megyék irányában gyakorlathatva vétetett; mi tovább kitetszik onnét is, hogy a pestmegyei adminisztratornak nem küldetik Bécsből esküforma s azt nem a rendek gyűlésében teszi le, hanem a főispánnál, kinek személyét a rendeknél képviseli, s kinek főispáni jogait felhatalmazottképen gyakorolja. Világos tehát, hogy az adminisztratori intézkedés dologi szempontból Pestmegye irányában nem törvényellenes; egyébként is szónok Pest és Esztergom megyékben az adminisztratorokat egészen más álláspontból nézi mint egyebütt, mert itt az örökös főispánok országos hivatalaiknál fogva nem járhatván el pontosan főispáni köteleességeik teljesítésében, de ezen jogokat részükre a törvény biztosítván, következetesen cselekszenek, midőn felhatalmazottakat segédül használnak. Szónok személyiség szempontjából sem látja a fenebbi intézkedést Pestm. ére alkalmazhatnának, mert miként a leköszönt, úgy a helyébe kinevezett urak a megyének nemcsak bizalmát, hanem szeretetét is bírja; kü-

lönösen leköszönt báró Prónay Albert ó mlga önként elisméri, hogy 9 éven át viselt hivataloskodási ideje alatt a rendeknek ószinte vonzalmával's folytonos ragaszkodásával dicsekedhetik 's ezen elismerést a RR. megérdemlik. Ezeket először: a hivatalától megvált b. Prónay Albertől bucsut veendő a' rendek nevében, másodsor: a' megye helyettes kormányára kijelölt Földváry Gábort üdvözlendő; nádor ó főhercegségéhez pedig felirást vél terjeszteni, mellyben a' rendek köszönete fejeztessék ki, hogy épen azon egyedre méltóztatott e' megye helyettes kormányát bizni, kit, köztük fultván mult polgári pályáját, hozzájuk nemcsak a' polgári érdekek, hon- és hazafiság kötelessége 'stb., de rokonság szeretete is csatol; az eskütételt szónok — mivel a' nélkül is országgyűlési tárgy, 's már ott szónyegen is forgott, oda kívánja fenahagyni.

E. S. t. biró: A' hallgatás, tens Rendek! nem mindig jó, mert ha a' megye L. biráji maga idejében nem hallgattak, hanem szóltak volna önállási jogaik védelme mellett, most nem kellene annyit küzdenünk oly elemmel, melly — miként az alsó tábla által kimondva van — alkotmányos téren kívül működik. Szónok nem akarja az apákat e' hallgatásukban követni, mert szónok szólni, beszélni akar; 's ha meg nem hallgattatik — akkor kiáltani fog. Némi mulattató, de igen alapos allusiók után szónok a' napirendre tért át, vagyis a' küldöttség-féle indítványra. Szónok a' historióához és a' corpushoz folyamodott, ki is merített onnan oly adatokat, mellyek — ki v ált Pestmegye adminisztratorit érintőleg, nagybecsűek diplomatikai tekintetben. Szónok kérdi: hol van említve törvénykönyvünkben adminisztrator, mint országos hitelességű hivatalnok? felelet: sehol; mert hol ezek esküformájáról Zsigmond, Mátyás és Ulászló decretumai emlékeznek, a' főispánhelyettesekről szó sincs, ezek tehát törvény ellen állandósítottak. Különösen Pestmegyére vonatkozólag szónok előadja: mikép ezen egyesült hármasmegyének elejénte a' király levén közvetlen igazgatója, mint kebelbeli megyének, főispánja nem volt, később az 1659-diki törvény által Pest, Pilis és Solt megyék egyesítettvén, örökös főispánjokul a' nádor tétetett. Ezek mindig maguk adminisztrálák az ügyeket. 1751-ben Batthyány Lajos nádor meghalálózván, nádor pedig nem választván, Mária-Therzia e' megyék főispánjává Albert herceget nevezé ki, ki is a' beigtatási ünnepélyre személyesen nem jelenvén meg, felhatalmazottat küldött, kit egyszersmind — mivel a' megye dolgait soha sem volt ideje személyesen vezetni, tehát adminisztratorának nevezte ki törvényen kívül; ugyan ezt tevő Eszterházy nádor is e' megye irányában; mindenkor a' kir. személynökök helyettesökül, részint azért, mert a' kir. személynökök hivataljoknál fogva mindig a' megye székvárosában tartózkodtak, részint azért, mert az uraknak többnyire pereik levén, a' személynök előttük fontos uri ember. Szónok ószerszámítván az adminisztratorokat, kik Pestmegyében 1751 óta kormányoztak, úgy találta, hogy a' mostani, t. i. nsgos Földváry Gábor a' sorozatban tizenkettődik. E' historióai kimutatásból tehát kivehető, hogy Pestmegye számára nem is volt adminisztrator, hanem mindig csak plenipotentiatus. De nem voltak azok, szónok szerint az egész országban sem; mert 1575-ben Bereg és Ugocsa megyék főispáni apályban szenvedvén az országgyűléshez folyamodtak, hogy nekik főispánt eszközöljön ki; a' törvény akkor a' folyamodó megyék irányában azt rendelé: hogy főispán nem léteben annak helyettesei mindig a' megyék alispánai. Ezek tehát az adminisztratorok, nem pedig a' plenipotentiatusok, kik József császár ujtásinak emanatioji, midón 25 évig nem levén országgyűlés a' hivatalok egészen kiforgattattak alkotmányos sarkaikból. Az 1512:38 törvény kívánja, hogy a' főispánok a' megye közönsége előtt tegyék le esküjüket, ezt az ujon kinevezett helyettes nem teljesité, mert ó az örökös főispán kezeibe tevő le hivatalos esküjét, honnan ismét kiteszik, hogy ó csak felhatalmazottja vagy segéde a' főispánnak, azért csak mint ilyennek hisz, nem pedig mint adminisztratornak, mert emlékeztetek az idők, midón ezen férfiu zászlóink alatt küzdött, midón a' tároagatót elől fuvá, most pedig adminisztrator. Szónok még a' pesti és esztergomi örökös főispánok tárgyában eszmelánczolat következtében megemlíti, mikép főispánok magyarországi megyékben törvény szerint csak olyanok lehetnek, kik a' megye bizodal-mát bírják, vagy is kiket a' megye közönségének egy része ohajt. Ezen törvényt ma már nem akarják alkalmazni, sőt e' törvényből indulva ki szónok kétti: vajjon a' nádornak is van éjoga adminisztrator kinevezni. E' törvényes nézeteket közölvén szónok a' tisztelgések, üdvözlétes, hálaadó felirások 's több efélével takarékos szeretne lenni.

Az indítványhoz többen szólni nem akarván, (a' jobboldal is belé egyezvén) elnök e. alispán az indítványt határozatkép is kimondá, azonnalkinevezvén a' küldöttség tagjait, melly is első alispáni elnöklet alatt még e' gyűlés délutánján meg fog jelenni a' volt adminisztratornál bucsuvétel

végelt. Az ülés e' tisztelgés miatt 12 óraker oszlott el. Földváry Gábor ó nsga másnap meg fog hivatni az elnöki szék elfoglalására. Folyt.

K. P.
Czúfolat. A' „Pester Zeitung“ balatonfüredi levelezője e' german lap 237d. számában észrevehető bakra Irányzott lószereből kirohanó óngolyót — noha későn — visszavonandó a' fenirt lap 243dik számában újra irtóztató bakot lótt. Elsőben (a' 237. sz. ban) ugyanis azt állítja, miszerint a' furdóházak itt csak június 15én nyitnak meg 's hogy a' munkás Oberhäuser János is pár nap mulva megérkezendik, vendégeit legnagyobb kényelemre 's legfinomabb izletű étkeire váránod; később (a' 243d. sz. ban) a' tévedésből eredt hibát kiugázítólag jelenti, miszerint a' furdés már maj. 15kén kezdeték meg 's Oberhäuser már is legnagyobb munkásságban van. — Szabad legyen azért ezen hibás tudósítást röviden megczafolnom, ámbár a' fenirt levelező egyik tévedését már megigázitá, mert a' furdók csakugyan nem június, hanem már május 15én nyitattak meg. Mi pedig a' másikat illeti, meg kell jegyezmem, miszerint Oberhäuser még ez időig sem érkezett meg, hanem vendéglőjét megbizottja által kezelte 's vendégei már is panaszkodnak szolgálattétele szerföltti drágasága miatt. De hiszen nem vagyunk kénytelenek egyedül reá szorulni, van egy lelkes fogadósunk Gla z e r L e o p o l d, kinek egyeb érellyességei közt kitünőleg megemlítendő, miszerint a' nemzetiség hú pártolója; előbb 16 évig a' tihanyi benzék 's 12 év óta Eszterházy Károly gr. fogadóját birván haszonbérben, jutányosb árért szintűgy vagy tán szorgosabban látja el izletes étkekkel, kényelem- és pontossággal vendégit; mit az is eléggé tanult, miszerint az O-rhoz szállni szándékoztak is a' derék G-r fogadójába tértek át, vagy ha némeltyek szégyen fejében ott maradtak is, közülök sokan G-r fogadójából vitetnek oda maguknak legjobb étkeket. Az uradalmi orvos is sokáig késik, pedig a' betegek nehezen várják érkezését. Reménylem ennyi elég annak megmutatására, hogy a' pénz-zsaroló O.....rra épen nem szomultunk, ellenkező esetben bővebb adatok harezolandnak nyilatkozatom mellett. A' viszontlátásig! Ezt tapasztalásból tudja nemcsak egy v e n d é g.

I. pesti verseny. Csütörtökön június 4kén délután. Kezdeté 4 óraker 's félóránként új új futás. Széchenyi-díj 100 arany értékű kargyertyatartó. Föltételek: Futhat minden mén és kancza; 1600 öl ismételve. 3e. 87 ft; 4e. 102 ft; 5e. 109 ft; 6e. 113 ft; idősb 115 ft; kancza 2 fital kevesbet. Ló, melly már díjt nyert, 5 fonttal többet. Tét 10 arany; fele bánat. A' tétősz 40 aranyig a' második lóé, azon felül az elsőé.

Czindery László ur 4e. söt. p. k. Bordeaux 1-a, ap. Doctor Oloroso, an. Bordeaux; 105 ft Veres.

Eszterházy Pál hg nevezé gr. Batthyány István 5e. sg. k. Confederate, ap. Hercules, an. Woful; 112 ft. Vil. kek test. fejer új, sek. sapka. Mindkét izben első; haladási idő első izben 4' 25" másod izben 4'

Hunyady József, visszahuzott Alert p. m. bánatot fizetett. Sándor Móríc gr. 4e. vil. p. m. Domino, ap. Wrestler, an. Beauty; 102 ft. Barna test és új, veres sapka. Mindkét izben 2dik.

2. Széchenyi-díj. Második iz. Csapody Pál ur, Liechtenstein Al. h. és Trauttmansdorff hg bánatot fizettek.

3. Egyesült nemzeti-díj 849 arany, 30 aranyat érő serlegben, 60 aranyon kívül, az első lóé; az érintett 60 arany pedig a' másodiké. Futhat magyarhoni 3e. minden mén és kancza. 1 ang. mf. Teher: 95 font, kancza 2 fonttal kevesbet. Ló, melly bármít 's bárhol nyert, 5 fonttal többet. Tét 40 arany; fele bánat. A' tétősz fele az első, fele a' második lóé. Batthyány István gr. söt. p. m. The Hero, ap. Conscript, an. Lilac 95 ft. Vil. kek test. fejer új, sekete sapka. 3dik. Csapody Pál hírs s. k. visszahuzatván, bánatot fizetett. Eszterházy Pál hg p. k. an. Frewill, an. Rattle; 98 ft. Kek test és új, sarga sapka, első.

Hunyady József Lottchen s. k. visszahuzatván, bánatot fizetett.

Szintannak sg. k. Mariette, ap. Lightfoot an. Marianne; 93 ft. negyedik.

Liechtenstein Al. hg fek. k. ap. London, an. Isabella; 93 ft. Vil. kek sapka, veres, második.

Sándor Móríc gr. sárgaderes k. Donna-Diana, ap. Wrestler, an. Jungfran; 93 ft. Barna test és új; veres sapka, ötödik. Csapody Pál ur, Eszterházy Pál hg, Károlyi György gr., Kinsky Octáv gr. és Liechtenstein Al. hg mindegyik egy visszahuzott lóért bánatot fizetett.

4. Festetics-Nákó-díj 30 arany. Tét: 10 arany, „fuss v a g y f i z e s s.“ A' tétősz a' díjhoz kapcsolatik. Futhat ausztriai birodalmi és 6 esztendősnél nem idősb minden mén. 2 ang. mf. 3e. 87 ft; 4e. 113 ft; 5e. 119 ft; 6e. 123 ft. Liechtenstein Al. hg 3e. vil. p. m. ap. Lightfoot, an. Miss Holmes; 87 ft. Vil. kek sapka, veres a' nyertes.

5. Parasztok próbafutása. Indult 8 ló. Bertha Sámuel somogy megyei aszalói lakos 5e. sg. k. 1só. Vörös Mihály kaposfüredi (Somogy vm.) lakos 6e. p. pr. 2dik. Tóth János Somogy vm. aszalói lakos 7. söt. p. pr. 3dik.

6. Lovások futása. 1/2 ang. mf. futott 8 ló; nyertes hg Eszterházy Pál ozorai méneséből Harris János lovász által lovagolt ló. *)

Lóarverés június 8kán délelőtt 10 óraker a' köztelenen tartatott.

Szathmárból. Hiedelmem szerint örömet hirdetek a' hon hókeblű fiaimnak, midón azt nyilvánítom, hogy a' gazdasági fiók-egyesület Szathmármegyében is megalakult, melly gazdasági fiókegyesületi nevet viselt, de ez, nevént a' szó szoros értelmében csak viselte, most pedig a' mostani elnökök, Szendrey Ignác és Horváth Dienesnek buzgó ügykezetük után sikerült a' fiókegyesületet az anyaegyesület által alkotott szabályok szerint létre hozni. Ezen Egyesület ugyan működésit még nem kezdette meg, hanem július 7kén tartandó közgyűlésében magát kellőleg fogja rendezni. Addig is szükségesnek tartom az eddigi vállalkozott egyesületi tagok névsorát közleni: 1ór hat évig, évenként 10 pft. fizetésre kötelezték magokat: Szendrey Ignác, Flekl Károly, Horváth Dienes, Bükk László, Mercz Mihály, Burg Ferencz, Zsolnay János, Iberall István, Báthory István, Kuglies Péter, Schik Károly, Puskás Tivadar, Mihalovics Demeter, szathmári káptalan, gr. Károlyi István, Kaszál Ferencz, b. Luzsénszky Lajos, Burg János, Szabó József esperes, gr. Dégenfeld Otto. 2ór hat évig évenként 5 pft. fizetésre kötelezték magokat: Nagy Elek, Kosár Mihály, Schik Ignác, Várady László, Papp Péter, Zseni Károly, Farkas János, Báthy Lajos, Lánckzy István, Rézler György, Jeszenszky János, Demján Károly, Tóke Sámuel, Narciszó János, Major György, Bradács Ferencz, Reök Pál, Farkas Mihály, Zajzon Lajos, Herczeg Miklós, Gáldi Ferdinánd, Elbl Albert. 3ór egyszer mindenkorra 10 pftot fizetnek: Novák János, Kolbenhajer Gábor, Csank Pál, Schuk Antal, Kosztich Antal, Kosotány János, Lázár János, Bodó János, Hadady Gáspár, Kövér Miklós, Szabó István, Thanhoffer, Dravec József, Fiala Frigyes, Tomassek Antal, Dulovics János, Henyey Ferencz, Németh Ferencz, Olajossy Antal, Széles Endre, Ercsey Farkas. Százit aláírású iv küldetett szét a' megye keblébe 's ez időig még csak tizenhét iv érkezett vissza, 's ha szabad ezen ivék erdevényéről jószolni, úgy megtörténendik, hogy Szathmármegyében kitünő fiókegyesület fog alakulni. Közli Koroknay György.

Igazítás. A' Jelenkor 40ik száma 238ik lapján ezen cím alatt: „Evang. superintendens-kijelölés Dunántul a' kijelölt egyedeknek jutott szavazatok mennyisége hibásan tétetett ki egy névtelen által. Ugyanis Haubnernek nem nyolczvan, hanem 89, Wohlmutznak nem hetven, hanem 77 's Perlakynak nem negyven, hanem 42 szavazata volt; 's ha a' fel nem esketett választvány véleményét helybenhagyólag a' n. gyűlés néhány szavazatot félre nem vet, ekkor Haubnernek 94, Wohlmutznak 78, Perlakynak 46, Illyésnek negyven helyett 42, Borbélynak 41 marad. Szedenicsnek 27 helyett 30, Wimmernek huszonkettő helyett 23 szavazat jut! Tehát mégis csak a' három első egyed nyeri el a' kijelöltetést! Mirül ha névtelen kívül még valaki kételkednék, az tekintse meg a' maj. 6kán Sopronyban felbontott, de a' szavazatok feljegyzése után azonnal ismét egy esomóba pecsételt leveleket a' Győrben aug. 6kán tartandó kerületi gyűlés alkalmakor! Hogy a' kerület a' kijelölésnél sem nemzetiségre, sem kitünő ész, talentum 's tudományos miveltiségre nem ügyelt volna, 's hogy névtelen a' négy (még a' maga által ajánlott gazdag 's ártatlan?) egyedül is megtagadja a' tudományosságot, 's végre hogy a' két magyar egyedet kiállítottaknak 's nevétségre valóknak rágalmazza, ez olly alávalóság, mire felelni nem tenne egyebet, mint a' kerületet 's a' kijelölteket megbántani (?); annyit azonban még sem hallgathatni el, hogy a' névtelen által ajánlott gazdag és ártatlan? egyedül itt ott illyeseket hallhatni: „száz (némeltyek szerint csak 30) ezer vftban örökült — publicatus nemes ember — ha főpápnak megválasztatik, gyűlekezettét elhagyja, csak superintendens lesz 's ott fog lakni, hol a' kerület kívánja ???, holott a' többi három kijelöltrül illy csábító kártekonyság elkerülése végett jóvendőre méltányos 's hely- és észszerű azon figyelmzetető kérelmünk, hogy a' melly uton jut a' tisztelt közönség a' versenyterre, szintazon legyen szives visszazárni. Szerk.

*) Noha kutyákat a' pályatérre vinni, úgy az ültetvények megsértése vagy rongálása, valamint a' kifizőt utrólí letérés és gyeggazolás tilos, mégis egész botrányközösséggel kelle tapasztalunk, hogy a' középonti Lovarseny-intézetnek annyi áldozatba került pályagyepén 's gyönyörű ültetvényem derüre borura kíméletlenül csapongott a' versenytrül hazatérő közönség nagy része keresztül, a' serdülő csemeték megovása 's egyéb kártekonyság elkerülése végett jóvendőre méltányos 's hely- és észszerű azon figyelmzetető kérelmünk, hogy a' melly uton jut a' tisztelt közönség a' versenyterre, szintazon legyen szives visszazárni. Szerk.

miképen ha találtnék az eskütt diákok közül olyan, kit az iskolai szék contrascriba- s majdan seniorságra alkalmat- lannak lát, az ellen a választáskor vetőt mondhat, és ebben teljes igazságot is látván, a mennyiben az emberi gyarló- ság természeténél fogva könnyen megtörténhetik, hogy e- gyik vagy másik eskütt diákságában is eltántorodhatik az e- rény és erkölcsiség ösvényéről, ugyanazért közelebbi köz- lésem ezt érdeklő pontját ekkép kérem módosítani, mely esetben még kevésbé van az ifjuságnak oka békétlenked- ni, habár sajnosan esik is, miként a törvény születésekor azonnal alkalmazásba vétetett ezen veto, midőn az ifjuság felkaroltja O. a választhatók közül kirekesztett, mert hi- szen ő nem az oktatói kar, hanem az egyházkerületi gyűlés által rekesztett ki, természetesen az oktatói kar közbejár- tulta utján, de már hiában, lássa bármily szelplőtlen s ér- demesnek tartsa is az ifjuság O-t — ha az ifjuság ellenében a tisztos oktatói kar mást lát, bizonytal el kell hallgatni az ifjuságnak, mert a kormányi belátás és hitelesség csak- ugyan nem övék. Sz. D.

Budapesti napló. (Jun. 11. é.) A lánchídi mun- kák lassu folyamáról vaklármát ütött lapok szószátyár men- demondait nyomosanban nem cázolhatja meg a lánchídiépí- tésre felügyelő hivatal, mint midőn következőleg ad számot a vállalati részvényeseknek az eddig eszközölttekről: Mind azon rendkívüli vízellátási nehézség, mellyekkel a budap. lánchí- di zárgátjai s oszlopai építésénél általában, de különösen a III. számnál a hatalmas Dunafolyamban megküzdni kelle, még a múlt építési év kezdetén tökéletesen legyőzettek, mi- után a most említett, legtöbb nehézséggel járt műrész alapo- zása is, a közép-vízálláson alul 53' 6" nyi, a Duna felekén alul 20' nyi mélységben, szilárd ostalajon, szerencsésen be- végezve s ez által minden netaláni kétség az egész nagyser- ri munka végbevitelére iránt teljesen eloszlatta lön. Azóta az építés, főképp a III. d. ponton (hogy a többi már előbbre haladott oszlopot ez is mielőbb utólérje) szakadatlanul foly- tattatván, a felmulhatlan szilárdságu és csinoságu falazat a négy ponton f. é. májusban már következő magasságokra e- melkedett: I. (= Partoszló a pesti részen) 57' 6" az alap- tól fel egész a hidutvonalg, 38' 6" a zerusvázálláson felül; s így majd egészen kész már. II. (= Folyamoszló a pesti részen) 68' 6" az alaptól szintugy a hidutvonalg, 46' 6" a zerus-vázálláson felül. III. (= Folyamoszló a budai részen) 45' 6" az alaptól, 2' a zerus-vázálláson felül. IV. (= Parto- szló a budai részen) 43' 6" az alaptól, 27' 3" a zerus- vázálláson felül. E négy oszlopha f. évi május haváig 56,826 köbláb kőből, 572,939 köbláb homok-négyszögkő, 293,645 köbláb terméskő és 1,621,622 darab vagyis 170,953 köbláb téglá, összesen 1,099,363 köbláb falazat volt már — a víz- építési műszkeveréken (concrete) és ragaszon kívül — be- építve. Az oszlopok bevezetéséhez még kívántató anyagszere- kből nagy mennyiség van részint a kőbányákban részint az é- pítőhelyen készletben és kidolgozva. A függőlécok gyártá- sa Angliában lehető gyorsasággal halad előre s az első szál- lítvány nem sokára váratik. A felülépítvényhez tartozó öntött- vasneműek egy részét is még ez év folytatában kell beszerez- ni. — A jelen vásár, mely épen olly népes, minőnek azt jósol- tuk, sok és nevezetes újdonságot hozott számunkra; ilyen ama Pestmegyét legközelebb érdeklő esemény, miszerint en- nek keblében jelen évnegyedes gyűlés folytán főisp. helyet- tes szék foglalt Földváry Gábor ó nsga b. Prónay Albert leköszönte után. — Második, miről szólni akarunk a pesti gye- pen tartott második löverseny, mely mennyire visszaemlék- szünk, néhány év óta mult vasárnap ment véghez a forráság és pordaczára legszámosabb nézőség előtt s így a pályá- nyertesek diadalma annál kitűnőbb volt. A pestvárosi 100 d. aranyos jutalmat egy 26 arany értékű ezüst billikomba téve Lichtenstein Aloiz hg. „Lightfoot” 3 éves farkanczja nyeré, mely a pályakört egy percz és 58 másodp. alatt futá meg. A Károlyi téversenyen (896 db arany) erősen futottak; első volt Eszterházy Pál hg. 4 éves kanczja „Fickle-Wild- Rose” 4 percz 28 másodp. alatt jutott célhez, s a tulajdo- nos hg. összesen 1021 d. aranyat nyert. 2dik volt Hunyady József gr. 5 éves barna méné „Alert” nyereménye: 100 db arany. A hölgyek 100 arany értékű billikom-pályadíján ifj. Hunyady gr., Lichtenstein A. hgnek „Heki” négy éves barna ménjén 3 percz 14 másodpercz alatt kerülte meg a tért; és a tétösszeg együtt 206 db. aranyat nyert; az 50 arany másoddíjt Sándor Mörice gr. „Domino” négy éves pejménen nyeré el. Legérdekesebb volt az ezt követő paraszti verseny, melyet már iramodásakor zajos tappsal üdvözölt a kíváncsi nézőség; szép is volt látni a lobogós mezű, kucsmás, szorre- lapadt magyar nemzedéket, mint rohan cél felé; de mind- minden tul tett ismét az aszalói (Somogy megyéből) 13 eszt. suharez Berta S a m u, ki legutól indulván egyenként ha- gyá el vetélytársait, miglen a célnál 75 p gő forint üt mar- kát; a második, 25 p gő forint jutalmat V ö r ö s P i s t a szinto somogyi fi kapt meg. B e r t a S a m u t rendkívüli zajjal kö- veté a sereg tetszése, s egy atyafi így nyilatkozott: derék, azt kívánom, ne sajnáljon sokáig élni! E leirt versenyre men- tünkben az illóti uton háromzben a szó szoros értelmében kolduló gyermekektől rohantatánk meg, kik négyen öten egy csoportban térdelgetének az átmenők előtt s hozzájuk inté- zett kérdésre, nem tudak egyebet felelni, mint „szlovák” és kérelmeket dnyögék. E jelenet nem józsefvárosi népszárma- zék hanem felvidéki árva tót ivadék. Annyi igaz, hogy míg közmulatóhelyek útján és utcaszerte illy példányvaival is ta- lákozunk a nyomornak, nem mondhatni díszes fővárosnak „Budapestet.” — Holnap érkezik fővárosunkba az ifj. Strauss, és holnapután azaz f. hó 13kán 32 tagból álló zenekarával a nemzeti színházban délelőtti 11 órakor adandja első hang- versenyt, saját új s legjelesebb művészek szerzeményiből; mik közt figyelemre méltók az általa újdun szerzett magyar nemzeti dallamok valamint néptánczenék (csárdás stb.)

Belépti ár ez alkalomra a szokott maradand's így számos közönség részesülhet az élvezetes reggélyben. — Nemzeti színházunkban mult pénteken adatott Degré Alajos „Férj és jegyes” című pályázott vígjátéka, miben a nagyszámu köz- zönség megtapsolá ugyan színésznink jeles játékát, a felületes darab mindazáltal mostani alkataban Lethére méltó inkább mint életre. — Mivel tapasztalás szerint új szindarabok betan- nulására rendszeren kevés idő jut színészninknek (a dalszimmű- vekeket ide nem értve, mellyek némelyikére egy év sem vala eddig elég) azonkívül némelyeknek hanyagulni is tetszik; a dolgok illetlen állásán nem mulaszthatjuk el méltánylatunkat nyilvánítani Lendvay irányában, ki szinpadon páratlan szor- galommal saját szerepében is eljár, a sugót is segíti, a ren- dezőség dolgán is könnyít, s mindezek közben az őrszemű közönség tapsait aratni érkezik. Valóban sok dolog egy em- ber vállain, s még csak azt csodáljuk, hogy X meg Y meg Z csak egy tisztviselésben sem ügyekszik kiütnni, egyébiránt e napokban a nemzeti színházi s z e s z kigyúlt, talán ez sze- neseregünket is majd tűzbe nozandja; nemzeti szerencse! hogy az épületet gyors segély mentette meg a kártól. —

Minap korán reggel két német divatlapszerkesztő nagy utcai mulatságot szerzett a budavárosi közönségnek, mil az illetők valódi „botrány” nak keresztelhetének; egész dolog lé- nyege csak abban áll, hogy egyik az autokratiait ököljög szer- int mérlegelte, a másik pedig bunkókratiai szabályi szerint nagyszerű páholást vitt véghez. Egy divatképi rézmetszőért illy szögnyesapást ejteni magokon és a díszes német irodal- mon, még is sok! Boldogul Perlaszka sirjában fordult meg. — Nekünk egy collegánk s illetőleg vagy inkább feltolakov- lag druzsánk akadt a hirnöki mezőn; Nagy Ignác budapesti hirharangját t. az elsőnek ideiglenes helyettese, a Budapesti Hiradóban „budapesti napló” ra bérmlta s így mintegy hi- torsággal játjává (druzsjává) kíván lenni a Jelenkor buda- pesti naplójának, pedig sokkal tanácsosb s kívánatosb lenne elődjéhez hasonló lelkes hirharangozóságra törekednie. — Jelen vásáron szokottnál több ökröt áttunk; s minthogy itt elegendő keletük nem volt, a szomszéd országi vásárt is meglátogatandják velök, hova mintegy két ezer hajtatott. — V á s á r i t o l v a j 23 került egyetlen egy napon Bu- davárosban hurokra; Pesten is készek a kelepezkék, de az ügyes körmű madarak messze kerültek. — Mint mondják és írják következő hónapban a Pest-Vác közti vasutvonalon csakugyan megnyílik, de kénytelenek vagyunk megjegyezni csak azon feltétel mellett: ha láthatlan akadályok nem gör- dülnek elő; mi közvállalatunknál ősi szokás. — Az utcazi mű- veltség története számára ritka eseményt jegyezzük fel, hogy minap a váci utcában egész illedelemmel megkértünk: ugranánk félre az öntöző elöl; s egy gyors szökéssel fehér nadrágunk mentve lön a sárpettyektől. Köszönet a derék öntözönek! bár mosónék rá megharagudott. — Mikép lehet hazai költőnek királyi collegája, legújabbban a Honderűből ta- multuk meg a portugál király Gómormegyei táblabírája, és P e t ő f i is gómormegyei táblabíró. — Mult napokban Pestváros s megye részéről kiküldött vegyes választvány Urmenyi F. koronaőr mint e végett kir. biztos ő nmlga etnikete alatt ü- lést tartának a több év óta e megye s város közt fenforgó előfogat vizsályok kiegyenlítése ügyében; s a város ebbeli költségek részbeni fódözését elvállala, mely költséggösszeg a mostani meggyűlésben fog meghatározatni. —

Medárdvásárunk minden remény's várakozás aluli ered- vényben mutatkozik; a kézművek kelete igen silány, mert pénz nincs; eddig a' szárazság országszerte nagy, mostoha aratástól tartanak — széna szinte kevés. A' gyapjувásár is igen esekély, s ki megszorult állapotjában kénytelen vala gyapjától megválni, 13 p. frttal adta jutány 12 — osabban ma- száját mint a tavalyi medárdái vásáron; köz. kétnyiretül gyap- ju mázsáját pedig 8 — 10 frt a l a n t a b b á r o n mint tavaly, alkalmasint a boroszalai nyomottáru's gyér vásár miatt. Egy nyiretül kevés volt még a vásártéren, de mi volt is, kevés- re becsltetett; köz. egy nyiretül ára 50 — 70 frt p g ő, jobb 70 — 85; finom egészen hiányzott. Több terményre nézve e' vásár nem egészen jelentéken volt, repeze 4 1/2 4 1/4 ft p; repezeolaj 10 1/4 fr. pp. Méz alig kelt. Hamuszir 7 1/2 — 8 1/2 forint; juhbőr sok kelt el, a' vevők (de nem az elá- dók) nagy nyereségével. Gabonából sok szállítottat Mo- sonyba és Bécsbe jő áron. Az aratás még folyvást kevés re- ménnyel biztat, s csak a' naponkint vendégszereplő felle- gek adhatnának valamit, ha földünk színére alázák ma- gokat. Mi tegnap egy futó zápor által meg is történt némileg.

Ausztria.

Ő es. k. felsége Bécsben Metternich herczeg státus- kancellár indítványára egy tudományos társulatot követk. ezim alatt: „es. kir. tudományos akademia” alapítatni meg- engedett. — Nem csekély figyelmet gerjeszt a' vasutügyi világban Bevaldo Natál pattantyusosztályi altábornagy ta- lálványa, mellynek segedelmével a' kocsivonal hegyeken is átvezethető. A' minta közszemlére van kiállítva; a' feltaláló öt évi státusszabadditét kapott reá. — Lembergben számo- san a' legújabban elfogattak közül, mint kik inkább elcsá- bitottak voltak miat csábitók, elbocsáttattak s csak kevesen fognak törvénszigor alá jutni. Több bécsi hölgy Liszt tisz- tetelére emlékpénzt arattak.

Amerika.

A' havrei hirlap Washingtonból következőleg ir april 24kéről: mai ülésben kezdé meg a' ház, választványá a- lakulván napi rendhöz képest, a' főposta-hivatalnak jövő számadási évre teendő pénzbeli javaslatai taglalását. Mac- kay ur, jobbitványi formában, javaslatot tón, hogy a' 20

ezer dollárnyi összeg ajánltassék meg, minél fogvást az egyesült státusok és Európa közti posta-közlekedés előmoz- ditása s azon szerződés teljesítése eszközöltessék, mellyet a' főpostamester az utóbbi ülészakban jóváhagyott tör- vény értelmében kötött. Kingnek Georgiából e' követelésre nézve semmi ellenvetése nem volt, csak nem akart a' főpos- tamester által elfogadott tervre szavazni, miután az előter- jesztett vonal jövedelmességén kételkedik. Főnyomatécul te- kintendők véli, hogy az építendő gőzűsök az ország vé- delmére szolgálhatnak háboru esetén. Inkább fogná pártolni a' vonalt Ujyorkból Liverpoolba, honnan az utasok és leve- lek gyorsabb és olcsóbban juthatnának Bremába mint Co- wesen át, egyébiránt a' kérdés elhalasztása mellett nyilat- kozott. Mac-kay erre megjegyzé, hogy a' főpostamester a' szerződést egy hónap előtt terjeszté a kamra elé s terjedel- mes jelentés van kidolgozva, mire nézve a' tudósítótul né- mely felvilágosításokat kért. Hilhard (a tudósító) a' bizott- ság nézetén volt, hogy a' vállalat önmaga által álljon fen, és semmi esetre nem nehezülhet a' kincstárra, sőt inkább ennek az előlegezéseket vissza kell téríteni. A' javasolt vo- nalnak kétségkívül szerencsés sikerre van kilátása s ezel kell és lehet most egyedül kezdeni, nem pedig az országot egyszerre négy öt vonallal terhelni, mert ha netán kudar- cot vallunk velök, legalább 50 év kívántatnék ezen vesz- teség helyreépítése végett. Egy tisztos tag kérdésére tudó- sító kijelenté, miszerint a' vonalnak jövő esztendő elején hasz- náltatásba kell jutnia, s csak 25 ezer dollárt szükség meg- szavazni, hogy a' szerződés megerősítessék. — A' fő- postamester által előadott okiratok kinyomatvák, s csak egy hozzájuk csatolandó jegyzék elhalasztott megkésztése oka, hogy a' házban szét nem lőnek oltva. Egyébiránt a' dolog egyszerű: a' congressus a' főpostamestert felhatal- mazá, hogy ajánlatokat fogadjon e' szolgálatra, ezek be- érkeztek s egyikök el is fogadtatott, még csak a' pénzbeli javaslatot szükség megszavazni s a' szerződés helyben van hagyva. Thurmann ur Kinggel az utóbbi pont iránt meg- egyezett s ugy hiszi, hogy e' tekintetben mindenkinek egy véleményben kell lenni nemcsak azért, hogy az egyesült státusok hivatalos tudósításai amerikai gőzűsök által vitessenek Európába, akarunk évenként félmillió dollárt kivetni, de ma- gányosak buzdíttatása végett is hogy gőzűsöket építsenek, mik háboru idején hasznára válhatnak az országnak. Mills ur irásban kötelezé magát hajók építtetésére, mik kettős rendeltetésre szolgálnának, s egyszerismind jelenté hogy a' jelen vitaközös befejeztetése után tüstint indítványt te- end, miszerint a' pénzbeli ajánlat tagadtassék meg, ha az ujan épült hajókat egy e' célra külön kinevezendő bizottság mindkét rendeltetésre alkalmazhatóknak nem találandja.

Miután az ellenségeskedések az amerikai unio és Me- xico közt lényeg kiütöttek, a' britt postagözös Cambria, mely Ujyorkból máj. 16kán indult el, az egyesült státusok formaszertint hadüzenetét hozta meg, melly is következőleg hangzik: „Nyilatkozványa az e. stat. e l n ö k e n e k. Mi- után az egyesült státusok c o n g r e s s u s a, a' neki tu- lajdon alkotvány szerű hatalomnál fogva végzése által mai napon kijelenti, hogy a' Mexiko által szolgáltatott ok követ- kéztében háborus állapot létezik amaz és az egyesült státu- s u k k ö z t, kinyilatkozatom én, James K. Polk, az amerikai egyesült státusok elnöke, mindeneknek, kiket illet, s külö- nösen intem mindnyájokat, kik itt az egyesült státusok ha- tósága alatt polgári vagy katonai hivatalokat viselnek, mi- szerint a' rajtok fekvő köteleességekben éberül és szorgal- masan járjanak el. S ezenkívül az egész egyesült státusi jó népet figyelmeztetem, hogy a' mint hazáját szereti, a' mint érzi a' bajokat, mik őt a' sértett nemzetek utolsó eszközehez nyulni kényszerítik, és a' mint az isteni gondviselés áldásaul a' háboru sanyaruságát minél rövidebbeknek ohajtja, ipar- kodjék megörzeni a' rendet, az egyezséget egymás közt előmozdítani, a' törvények tekintetét és hathatosságát fen- tartani s minden rendszabályt, mellyet a' fenálló hatósá- gok gyors, igazságos és becsületes béke-megnyerés vé- gett hozni fognak, erősen gyámoltani. Ennek bizonyosságaul irtam ezt saját kezemmel alá s az egyesült státusok pecsé- tét rányomatám. Kelt Washington városban ma máj. 13án 1846 a' függetlenség 70d. évében James K. Polk elnök ál- tal. Aláírta James Buchanan statustilkár.” A' két congres- susház majd egyhangulag történt háboruüzenete az elnök egy, máj. 11kén hozzájuk érkezett jelentésére kelt, melly az unio sérelmeit Mexiko ellenében, mikép azok már az évi je- lentésben foglaltatnak, taglalja s hozzá teszi: Mexiko kezdé meg az egyesült státusok Rio-grande del nortei határví- dékének megtámadtával az ellenségeskedést s háborunyil- tatkozást idézett elő. A' eongressus nagy hadeszközöket sza- vazott: a' rendes hadseregnek 15 ezer főrei emeltetését, e- rre felhívást egy 50 ezer főből álló polgárhadra s 10 millió dollárt katonaság-fizetésre. Hasonló arányban fog a' ten- geri hatalom is erősíttetni. Az egész unioiban a' legnagyobb ingerültség uralkodik s a' déli státusokban már önkéntes csapatok kezdének alakulni a' határok felé indulandók. Tay-

lor tábornoktól nem kaptak határozott újabb tudósításokat; úgy hívék, hogy beszorították.

Anglia.

Máj. 25kei felsőházi ülésben Ripon gróf, az indiai ügyek minisztere a gabnabill másodikbéli olvasatását indítványozá, miután előbb Wellington egy k. hercegnő születését jelenté s mint szokás szerencsekívánatot indítványozott a királynőnek. (Victoria királynő s az újon születtett hercegnő jó egészségnek örvendnek.) Ripon gróf rövid rajzát adá a gabnabill történetének 1815től fogva s önmaga ahozi viszonyának és folytatá: „nem szégyenlem, hogy a gabnabill elterjesztése czélzó jelen bill alkotásában részes vagyok s azt a ház elibe hozom, mit egészen önkéntesen teszek. Tudom, ellenkezőleg cselekszem azzal, mit előbb tettem s azon véleménnyel, melyet előbb nyilvánítottam; de semmi rossz indok nem hat reám, hanem cselekszem azon ünnepélyes, bő megfontolás, vizsgálódás és tapasztaláson alapuló meggyőződés szerint, hogy e rendszabály koránsem veszélyeztetlén az ország érdekeit, ezekre nézve nem káros sőt legnagyobb hasznosságú leend.“ Richmond herceg keserű beszédben gyámokolá köv. módosítványát: a bill hat hónap mulva olvassassék másodsor fel s erősen kikelvén a miniszterek s főleg az indítványtevő következetlensége s ingatlansága ellen, a bill gyapotfonók műve gyanánt mutatá fel, kik arra a munkadíjak állandó csökkentését remélték alapíthatni. Továbbá e rendszabálynak kijelentett czélja az arisztokratia megbuktatása, valamint kezdete hoszsu soru megtámadásoknak, mik a trónt megrendítsék, az egyházat megsemmítsék, az ország tiszteletes intézvényit veszélyeztessék s egy boldog és megelegült népet nyomor, zavar és fejtelenségbe döntsenek. (Hát

vajjon Irland nyomorult — a világ legnyomorultabb népe nem ugyanazon trón és intézvények alatt van é ezen fölmeasztalt boldogsága néppel? pedig a gabnabill törvények megszüntetése nagy tényező lesz az irlandi nyomor csökkentésére is.) Ugyanez értelemben szóltak Cleveland hg s a védősdiek felsőházi vezére lord Stanley. Védelmézek a billt Fizwilliam gróf, Londonderry marquis s Brougham lord, ki mint minap, ismét közvetlen Stanley után szólokla. Reggeli 3 órakor a bill Wilton lord indítványára elhalasztatott. Máj. 26kán ismét fölvetett s remélik hogy másodsori olvasatása még az nap nagy többséggel keresztül menend.

Alsóházban máj. 25kén jelenté Peel, mikint pünköszt ünnepek után Lincoln gróf, Irland főútkára, három bill terjeszt elő az irlandi földbirtokosok és bérlők közti viszonyok javítására (halljuk!) Az első bill kárpótlást biztosít a bérlőknek az általok tett jószágjavításokért; második a bérbeadás és elüzés iránt fenálló törvényeket javítandj; harmadik rövid bérlő-eveket hoz be s ezek bélyegárát mérsékli. Ha Lincoln lord nem betegszik meg, e billék már rég behozattak volna. Peel a királynő családja újabb szaporodta miatt szerencsekívánatot indítványozott, mely is egyhangualt fogadva. Erre O' Brien szabadon boesáttatása lón indítványozva, mi szinte helybenhagyatván, O' Brien a ház bus hallgatagsága közt foglalá el 25 nap előtt elhagyott helyét.

Portugália.

A' madridi posta máj. 20káról hozott Lissabonból tudósításokat, mik szerint következőleg alakult az új miniszterium: Palmella herceg, Saldanha, Tojal, Azevedo; azonban a lissaboni posta elemetektor ismét véleménykülönbség látszék a nevezett urak közt mutatkozni. Egyébiránt

Terceira herceg még azon nap lón készületeket az éjszaki részek felé teendő útjára, miszerint a működéseket a fölkelők ellen személyesen vezérelje. Leghevesbben dult a lázadás Alemtejo tartományban, hol a hatóságok majd minden katonai segély szükében voltak.

Franciaország.

Bonaparte Lajos az egykori hollandi király fia, Ham várából ellillant; szokése máj. 27kén hivatalosan lón köztudomásúvá téve. A' J. des Débats szerint ez máj. 25én reggeli 7 órakor történt, s midőn a várparancsnok szokása szerint reggel a herceg teremébe ment őt meg szemlélendő, az örök feleletül adák, mikint a herceg rosszul éri magát, még ágyban fekszik, melyben az szalmából készült emberalakot hagyott. Csak este 7 órakor fűdöztették föl, hogy a fogoly eltávozott s mint hívék a belga határok felé ment. A' miniszterség tüstint szigorú vizsgálatot rendelt ez ügyben. A' Constitutionnel és National említi, mikép a herceg orvosa s egyszersmind fogoly-társa a teremők felé másodsor dél felé közeledő várparancsnokot azzal ámitá el, hogy a herceg hirtelen megbetegedett s igen rosszul aludt, most kissé jobban van és szunnyadoz. A' National ezt teszi hozzá: A' miniszterség kedveltségét emeli, hogy az nem rég a hercegtől levelet kapott, melyben ez fogsága elhagyatása iránt folyamodik, hogy agg atyját még egyszer láthassa s becsületszóval igéri, hogy ismét visszatér a börtönbe. Nagyszámu követek pártolák ezen kérelmet s formális politikai kérdéssé vált az. A' kabinet elfogadhatlan és neveléség fölleleteket lón. A' herceg legjobb módhoz nyult az ügy bevézésére s minthogy ellillanása kinek sem fáj, szerencsét kívánhatni azoknak, kik ez ügyben közbejártak. A' hg máj. 28kán szerencsésen Londonba érkezett.

46ik szám.

É R T E S Í T Ő.

1846.

A' gőzösek járása június hónapban.

a) A' D u n á n:

Pestről Bécsbe naponként reggeli 7 órakor.

Pestről Drenkováig minden vasárnap, és minden szerdán. — A' vasárnaponként Drenkovafelé induló gőzösek Konstantinápolyt is érintik, következő napokon, u. m. június 7- és 28dikán az oláh-, június 14- és 28kán pedig a' török részen.

Pestről Zimonyba Eszékneli kikötéssel, úgy le- mint fölfelé, minden kedden.

Pestről Zimonyba Tittelnéli kikötéssel le- és fölfelé minden pénteken.

A' lefelé járó gőzösek indulási ideje: reggeli 4 óra.

b) A' Száván és Tizán a' dunai gőzösekkel egyesülésben:

Sziszekről Zimonyon által Szegedre: minden szerdán reggeli 4 órakor.

Szegedről Zimonyon által Sziszekre: minden szerdán reggeli 4 órakor.

Zimonybul Szegedre: minden szombaton délben, öszszeköttetésben a' péntekenként

Pestről elinduló és szombaton Tittelnéli kikötéssel.

Zimonybul Sziszekre: minden pénteken reggeli 4 órakor öszszeköttetésben a' minden esütörtökön Pest és Drenkováról érkező gőzössel.

Pest, június hónapban 1846.

Gőzhalozási hivatal. 2-8

Haszonbérlet. A' n. méltóságú magyar k. udv. kincstár rendeléséből a' megüresedett váci püspökség részéről ezennel közhírré tétetik: hogy a' váci Duna-képezte Kompkötő sziget, melly iránt a' haszonbéri szerződés f. év. végével megszűnik, a' következő 1847. évi január 1ső napjától számítandó 3 egymásután következő esztendőre f. évi augustus 8dikán Váczon az igazgatói épületbeli uradalmi irodában felsőbb jóváhagyás fentartása mellett tartandó árverés útján ujlag bérbe adandó lesz; minnél fogva a' bérleti kívánók a' feljebb kitétt helyre s napra délelőtti 9 órára a' szokott száztól számítandó tíz kamatos bánatpénzzel, s biztosítékul lekötendő értékeikről szóló hiteles bizonyítványokkal ellátva, olly megjegyzéssel hivatalnak meg: hogy a' bérfeltételek az uradalmi igazgatói hivatalnál árverés előtt is bármikor megtekinthetők, és hogy a' megígért árak s bánatpénzek is kész ezüst pénzben lesznek letendők. — Kelt Váczon april 21kén 1846. 3-3

Kos-eladás. Jövő pesti medárdvásár alkalmakor f. é. június 3kától fogva 13áig mélt. gróf Hunyady József juhnyájából különféle gyapjumineműségű hágókások lesznek eladás végett a' m. gazd. egyesület köztelkén (Üllői uton) kiállítva. 4-4

Bika-eladás. Mélt. gróf Hunyady József úrményi uradalma részéről közhírré adatik, hogy folyó évi június 25kén reggeli 9 órakor t. Nyitra megyében Úrményhez közellevő Mező-Keszi pusztán több darab fiatal bika és 40 darab fejstehén és üsző mind vörös és vöröstarka schweizi származású árverés útján eladatni fog. 4-4

Népszerű könyvek. A' népkönyvkiadó-egyesület által 50 arannyal jutalmazott „Népszerű természettan“ 1-4 füzeté 48 p.kron. — „Korhely életnek szomorú a' vége“ című, s 12 arannyal jutalmazott népszerű elbeszélés 15 p.kron. — „János Gazda“ című népsz. elbeszélés 12 p.kron kaphatók Eggenberger József, Emich Gusztáv, Geibel Károly, Hartleben és társa, Heckenast Gusztáv, ifj. Killan és társa könyvtárus uraknál s az alulírt egyesületi jegyzőnél, kinél egyszersmind négy példány vételénél az ötödik ingyen adatik. Stuller Ferencz (lak. Pest, újtér Úrményi-ház.)

Ürvétel. Olly fajta juhokból, melyek gyapjának mázsája közelebbi években 80-90 c.f. ton ment, kerestetik 2 vagy 3 száz, egy éves ürv. Tudósítás kéretik iránta olly cím alatt: N.N. juhásztól. — Pesten átadandó t. Pest megye udv. káplárjának. 1-2

Zita család eredeti nemes czímerlevele alulírtnál létezővén, ki arra joggal bír, bérmentve jelentheti magát sz. kir. Pozsony városban a' rózsá-utczán 230ik szám alatt János Pusztay Sándor hit. ügyvéd és táblabírónál. 1-3

Haszonbérlet.

A' nméltóságú magyar kir. udv. kincstár rendeléséből a' megüresedett váci püspökség részéről ezennel közhírré tétetik: hogy az alább elősorolt királyi s földesuri haszonvételek, melyek iránt, s jelesen az a) alatti iránt f. esztendei october 2kán, a' b) alatti iránt szintén a' folyó esztendei october 31kén, a' c) alatti iránt szintén a' folyó esztendei september 30kán, végre pedig a' többiek iránt ugyan a' folyó esztendei december 31kén szünetdenek meg a' haszonbéri szerződések. Az a) alatti ugyan a' folyó eszt. october 2kától, a' b) alatti szintén a' f. eszt. october 31től, továbbá a' c) alatti szintén a' folyó eszt. september 30től; végre pedig a' többi a' következő 1847k. évi január 1ső napjától számítandó 3 egymásután következő esztendőre folyó esztendei június 22kén délelőtt, s mennyire a' szükség kívánandja, folytatólág délután, sőt másnap is, vagyis június 23kán Váczon, az igazgatói épületben levő uradalmi irodában felsőbb jóváhagyás fentartása mellett tartandó árverés útján ujlag bérbe adandó lesznek; jelesül:

- a) Vác városában az ugynevezett zsidó-konyha, tulajdon koscher bormérési joggal.
- b) Veresegyháza helységben „farkas“ című vendégfogadó a' háznál levő veteményes kerttel s ezenkívül egy darab káposztásnak való földdel.
- c) Nagyszál hegyben, Vác mellett, a' 4dik rendű jelesen Köbl József által birtkóbánya.
- d) Váczon a' „szőlő“ című vendégfogadó a' háznál levő veteményes kis kerttel együtt.
- e) Nagyszál hegyben Vác mellett a' 2dik rendű jelesen Pézl József által birtkóbánya.
- f) A' váci és verőcei duna-halászat.
- g) Verőce helység határában a' Migazziburg alatt levő felső 3kerekű patakmalom, egy kis házi kerttel, 795 négyeseg ölnyi kiterjedésű kukoriczás földdel, ismét egy más 220 négyeseg ölnyi kiterjedésű kukoriczás földdel, továbbá 212 1/2 négyeseg ölnyi kiterjedésű szilvás kerttel s végre egy kisedő s jelesen 50 négyeseg ölnyi kiterjedésű kenderfölddel.
- h) Ugyancsak a' verőcei határában Migazziburg alatt fekvő felső ugynevezett templi koresma a' konyhabeli joggal, egy veteményes kerttel s 4 kaszás réttel.
- i) A' katalinai pusztában levő koresma.
- k) Veresegyház helység határában a' tó mellett levő alsó kétkerékű patakmalom.
- l) Ugyanazon helység határában a' kisorsont-miklósi helység határánál levő, vagyis a' felső szintén kétkerékű patakmalom.
- m) Szada helység határában levő egykerekű patakmalom; végre
- n) Szendehely helységben levő vendégfogadó a' mézarszék a' hozzá tartozó földdel együtt.

Tudomásul a' t. ez. közönségnek. Alulírtak Perlaszka halála következtében „Világtörténeti elbeszélések“ című munkánk elibe jöendő képes czímlap iránt másképp rendelkezni kénszerülvén, jelentjük, miszerint e' miatt a' munkamegjelenési határidő, melly is f. június elejére volt szabva, a' következő július hónap közepére halasztatik. Remélljük hogy a' czímlapban, mikint az, iparegyleti jeles rajztanító Glembay Károly ur által rajzolt arabeszkdús díszfoglalvánnyal készült, a' t. olv. közönségnek hazánkban eddig napvilágot nem s különben is ritkán látott remekművel kedveskedünk. Schult testvérpár.

Ovás. Történeli birtokomat Jankovich Sándor ur, a' nélkül hogy kifizetett volna, mint értesítve vagyok, áruba boesátván, minden jólékű vevőt figyelmeztetek, hogy a' párkedés kellemetlenégei kikerülése tekintetéből, befolyásom nélküli bevételét magát ója. — Prónay Imre. 1-3

Gyáralapító társaság. Az eredeti tizedrésztelés és egész részvények kiadása a' társaság pénztárána f. hó 8kán vette kezdetét Minélfogva kéretnek azon t. ez. részvényesek, kik az említett két részvényosztályba eső illetőségeiket már befizették, vagy hátralévő részleteiket egyszerre befizetni szándékoznak, hogy a' fölelbi naptól kezdve illelő ideiglenes jegyeiket a' netalán mellékelt nyugtatóványokkal együtt a' társaság pénztárána (székhely, gr. Pejacsevichház, 2d. emelet), vagy a' vidéki ügynökségek által, de minden esetre bérmenten bemutatni sziveskedjenek. Bérmentetlen küldeményeket az igazgatóság nem fogadhat el. Pest, június 1jén, 1846. A' gyáralapító társaság igazgatósága.